

SØVÆRNS- ORIENTERING

Gæsterne vises rundt.

Skolechefer i Frederikshavn

Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole var i sidste uge vært ved et møde for skolechefer fra de tre værn. Skolen havde taget initiativet til dette kontaktmøde, hvis formål primært var at forbedre kommunikationen mellem sergent- og reserveofficersskolerne.

Mødet varede to dage, og der blev bl.a. drøftet fælles uddannelsesspørgsmål. Desuden havde gæsterne lejlighed til at besøge de militære institutioner og installationer i Frederikshavn.

Der var enighed mellem de 6 deltagende skolechefer om, at mødet skal være en årlig tilbagevendende begivenhed, og at man til næste år vil søge deltagelsen udvidet.

Også Frederikshavn kommune påskønnede besøget. Borgmester Villy Christensen modtog mødedeltagerne ved en reception i Krudttårnet.

(SRS)

Forsvarsministeren på Flådestation Korsør

Den 18. oktober aflagde forsvarsminister Orla Møller besøg på Flådestation Korsør. Besøget, der oprindeligt var planlagt til den 12. april, da det måtte aflyses på grund af ministerens sygdom, faldt nu på et tidspunkt, hvor en rapport fra Forsvarskommandoens arbejdsgruppe vedrørende fornyede flådestationsundersøgelser er på vej til Forsvarsministeriet. Ministeren nåede således at få et førstehåndsindtryk af flådestationens kapacitet, aktivitet og problemer, inden der skal tages stilling til en fremtidig flådestationsordning.

Forsvarsministeren kom med helikopter fra Langelandsfort, som han havde besøgt om formiddagen, og der indledtes med en koncentreret orientering om flådestationen og Store Bælts Marinedistrikt, hvorefter der var omvisning i værksteder og forsyningsafdelingens depotområde. Som afslutning mødtes ministeren med samarbejdsudvalg og kontaktudvalg, ved hvilken lejlighed personelrepræsentanterne stillede nogle kontante spørgsmål, primært om mulighederne for at få tilført Flådestation Korsør mere arbejde og dertil svarende personel, så den rådige værkstedskapacitet kunne udnyttes bedre.

Da forsvarsministeren kun kendte den nævnte rapport fra arbejdsgruppen fra en kort omtale under orienteringen, kunne der naturligvis ikke svares lige så kontant, men det fremgik dog, at ministeren fastholder den i maj 1975 trufne principbeslutning om, at de eksisterende faciliteter skal udnyttes rationelt og hensigtsmæssigt med en dertil svarende beskæftigelse. Han gav udtryk for, at besøget havde givet mange værdifulde oplysninger og stof til eftertanke. Ministeren gjorde opmærksom på, at personelloftet forhindrede, at der umiddelbart kunne ansættes yderligere arbejdskraft, f.eks. til elektronikværkstedet, hvor der er udstyr til

18 arbejdspladser, men kun 3 ansatte. En forhøjelse af loftet kunne ikke forventes, men måske mulighed for en smidigere administration inden for de samlede rammer, og blev der tale om at udflytte konkrete arbejdsopgaver, måtte arbejdskraften flytte med, men en sådan rokering af stillinger ville nok strække sig over op til 5 år.

I orienteringen og omvisningen deltog i øvrigt den kommitterede ved hjemmeværnet, Poul Søgaard, og stabschefen ved hjemmeværnet, oberst A.L.Balslev, der havde medvirket ved et oplysningsmøde for flådestationens officerer om formiddagen, hvor der var blevet givet en fyldig orientering om, hvad hjemmeværnet er, hvad det står for, og hvad det kan yde i det samlede forsvar.

(FLS KOR)

Nyt brandslukningsanlæg i Flådens skibe

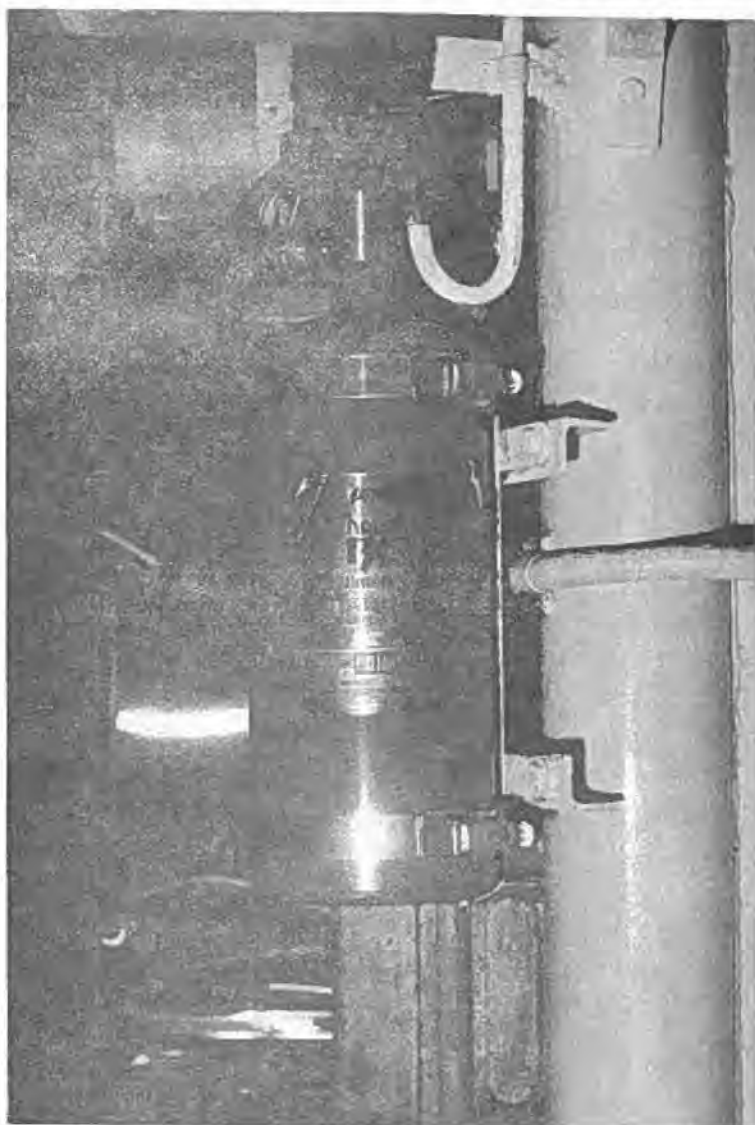
En ny type brandslukningsanlæg er blevet indført i Flådens skibe, nemlig anlæg, som indeholder HALON som aktivt slukningsmiddel.

Da der endnu ikke er udsendt beskrivelser og betjeningsvejledning for disse anlæg, har installationen givet anledning til mange forespørgsler fra skibene om, hvad HALON er og kan bruges til. Søværnets Teknikskoles ABCD/SA-Kursus giver her en orientering om de nye anlægs virke og fortrin.

Betegnelsen HALON er en forkortelse af den engelske betegnelse HALogenated hydrocarbON. Der er forskellige arter - i søværnet anvendes HALON 1301. Når HALON anvendes til brandslukning, sker der en indgriben i brandens kemi, og branden slukkes ikke ved en eller flere af de almindeligt kendte virkninger: Nedkøling, kvælning eller separation. Hvis brandtrekanten bringes i erindring, fjerner man ikke på sædvanlig vis en eller flere af trekantens sider, men populært sagt forårsager HALON, at brandtrekantens sider skilles fra hinanden i de tre hjørner. Både ilt, varme og brændbart materiale kan fortsat være til stede, men så længe en mindre koncentration af HALON omgiver brandstedet, vil brand ikke kunne opstå eller genopstå. Det kaldes en anti-katalytisk virkning.

For at slukke en brand med CO_2 er det nødvendigt at opbygge en CO_2 -koncentration på 40 %, hvorved luftens iltprocent fal-

der til 12, og ilden kvæles. Den lave iltprocent medfører stor risiko for personel i det brændende rum. Anvendes HALON, vil en koncentration af dette stof på kun 5 % kunne slukke den samme brand, men der opnås den store fordel, at iltprocenten kun ned-

HALON-anlæg i HERLUF TROLLEs kabys.

sættes fra de normale 21 til 20, så der er nok ilt til, at et menneske kan opholde sig i rummet. HALON 1301 er et luftformigt stof af ringe giftighed.

Brandslukning med HALON skal ske med en koncentration på under 7 %. Når branden angribes og slukkes i dens første fase med HALON, vil de giftige spaltningsprodukter ikke antage et farligt niveau. Efter længere tids kontakt imellem HALON 1301 og overflader eller flammer med temperaturer på mere end 500° Celsius vil der dog være en risiko for farlige koncentrationer. I de fleste tilfælde vil det alene på grund af temperaturen alligevel være umuligt for mennesker at opholde sig på eller i nær-

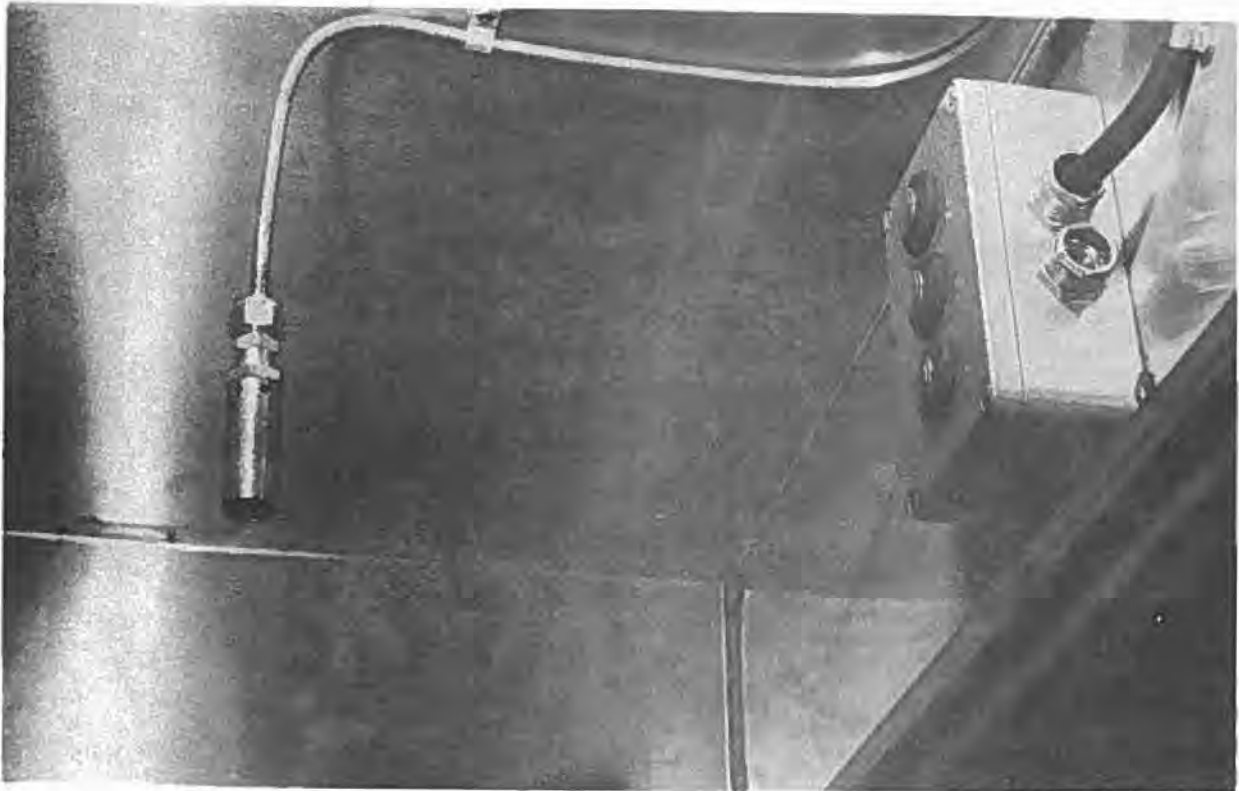
heden af brandstedet, og spaltningsprodukterne fra HALON vil virke irriterende på hud, øjne og luftveje, hvilket giver sig tydeligt til kende allerede ved en koncentration, hvor der endnu ikke er risiko for personellet. Det er ikke tilfældet ved anvendelse af CO₂.

HALON 1301 kan anvendes over for klasse A-, B-, C- og E-brande.

HALON 1301 er tørt og efterlader ikke fugtighed på de materialer, i hvilke en brand er slukket med dette stof.

HALON 1301 har en evne til at trænge ind, hvor det kan være vanskeligt at komme til med andre brandslukningsmidler.

HALON 1301 virker hurtigt, hvorved faren for kulilte- eller røgforgiftning samt iltmangel reduceres væsentligt.

Retningsdyse og termofølerelement.

På længere sigt må det forventes, at der vil blive indkøbt anlæg til en mere generel anvendelse i skibene, men endnu er der kun installeret HALON 1301-anlæg, hvor der i kabyssen findes friturekogere. Anlægget består af en stålbeholder på ca. 2 l, på hvilken der findes en sprængperkutør og en håndudløsning. Fra flasken fører en rørledning til en dyse, som er anbragt over friturekogeren. På skottet er monteret en termoføler med to funktioner, nemlig at give elektrisk signal til sprængperkutøren, som vil aktivere HALON-anlægget, når en for høj temperatur registreres, d.v.s. brand i frituregryden, og at afbryde strømtilførslen til friturekogeren via et motorskab for at hindre fortsat varmetilførsel. Håndudløseren er anbragt i nærheden af kabys-udgangen.

Søværnets Havariskole giver et par eksemplervise situationer. Med personel i kabyssen: I tilfælde af brand i det kogende friturefedt vil personalet forlade kabyssen og på vej ud aktivere anlægget ved hjælp af håndudløseren. Den åbner for udløbet af

HALON, som slukker ilden, så et låg kan lægges på friturekogerens for at hindre genantændelse. Uden personel i kabyssen: Hvis kabyspersonellet har forladt kabyssen og glemt at slukke for afbryderen, vil normalt den indbyggede temperaturregulering sørge for at holde friturefedtet under selvantændelsepunktet, men skulle denne sikring svigte, og der alligevel opstår brand, vil temperaturen stige ved den på skottet anbragte termoføler, som via sprængperkutøren udløser HALON og samtidig afbryder for strømmen til de elektriske varmelegemer i bunden af friturekogerens.

(ABCD/SA)

Indland kort

Miljøstyrelsen har søgt om en bevilling på 2,5 mio.kr. til 2 nye miljøfartøjer, hvoraf det ene skal stationeres på Flådestation Korsør sammen med ACAMAR og AURIGA. Disse fartøjer skal navnlig tage sig af oliebekæmpelse, medens det nye skal tage sig af kemikalier. Det bygges af glasfiber, 20 t, 53 fod langt, fart 15 knob.

Chefen for NATOs Nordregion, general Sir John Sharp, aflægger den 9. november i forbindelse med et besøg på Fyn også besøg på Langelandsfort. Han vil få forevist fortet og blive orienteret om marinedistriktets virksomhed. Besøget vil vare det meste af dagen og slutte med et møde med den langelandske presse.

Indtil 11. december anløber 10 vesttyske ubåde daglig Flådestation Frederikshavn. Det er U 2, 9, 11, 12, 16, 18, 21, 25, 27 og 30. Det samme gælder deres ledsagefartøjer HELGOLAND, SPIEKEROOG og HANS BUERKNER samt 4 tankfartøjer. Flådestationen har også besøg af det vesttyske forsøgsskib RUDOLF DIESEL i disse dage.

Ved Søværnets Frømandskorps påregnes den 18. april oprettet et kursus på 24 elever med henblik på uddannelse til frømandstjenesten. Som supplement til konstabelelever på holdet kan optages hjemsendte menige, tjenstgørende værnepligtige menige og tjenstgørende menigt stampersonel. Ansøgningsfrist til 1. januar.

Udland kort

Den første af de nye britiske kyst-patruljebåde, JERSEY, blev den 15. oktober afleveret til flåden. Data: 1.250 t, 200 f lang, 40 mm kanon, godt 40 mands besætning. Den næste af serien på 5, ORKNEY, afleveres til foråret. Bådene skal primært patruljere ved oliefelterne i Nordsøen og deltage i fiskeriinspektion.

En forskergruppe under den svenske Försvarets Forskningsanstalt arbejder med en ny kunstig tåge, der kan skjule varmeudstrålingen fra et orlogsskib eller en kampvogn. Den beskytter også mod laserstyrede missiler og andre våben inden for infraområdet og er tilmed giftfri og billig. S sammensætningen er hemmelig.

Det finske Wärtsilä-værft har afleveret isbryderen KAPITAN A. RADZHABOV, den sidste i en serie på 3 til Sovjet. Data: 2.045 t, 56,5 x 16 x 4,2 m, dieseleffekt 4.100 hk, 13 knob i åbent farvand. Skibet har rensningsanlæg til kloakvand og forbrændingsovn til andet affald og olieslam. Værftet har nu 10 isbrydere i ordre, 8 til Sovjet, 1 til Sverige og 1 til Argentina.

Den tyrkiske flåde er igang med at udruste torpedobåde af KARTAL-klassen (identisk med den vesttyske JAGUAR) med det norske PENGUIN-missil-system. Det gælder foreløbig ATMACA, MELTEN, PELIKAN, ALBATROS og KASIRGA, men tyrkerne overvejer også at installere systemet i klassens andre både.

På det kommende norske forsvarsbudget er der opført 2 mio. n.kr. til Forsvarsmuseet på Akershus. Det vil koste i alt 13,5 mio.kr. Gennem private indsamlinger er der skaffet 1,8 mio.kr. Byggeriet indledes næste år.

Den amerikanske flådechef, James L.Holloway, oplyser, at flåden på næste års budget for sidste gang vil anmode om bevilning til et super-hangarskib, nemlig det 4. af NIMITZ-klassen på 94.000 t. Vi vil sigte stærkt på udvikling af lodret startende fly og sprede fly-kapaciteten på krydsere og destroyere, siger han.

Equador er i kontakt med det britiske Yarrow-værft om bygning af fregatter. Forhandlingerne synes at koncentrere sig om en type nær LEANDER-klassen, sandsynligvis identisk med CONDELL og LYNCH, som værftet har leveret til Chiles flåde. De er udrustet med EXOCET-missiler.

Thostrop

SØVÆRNS- ORIENTERING

ANTELOPE på Langelinie

Engelsk flådebesøg i København

Fra den 1. -5. november har København haft engelsk flåde-besøg, et af dette års sidste besøg. Der er kun planlagt endnu et flådebesøg i København i år, og dette finder sted den 12. november da enheder fra NATO's permanente flådestyrke i Atlanterhavet, STANAVFORLANT, som den hedder i NATO's forkortelsessprog, vil gæste byen.

Den engelske flådestyrke bestod af 4 fregatter, som efter en intensiv træningsperiode i engelske farvande aflagde et såkaldt "shake down" besøg i København. Et "shake down" besøg kan nærmest oversættes ved et afslapningsbesøg, der giver skibsbesætningerne mulighed for at slappe af efter en anstrengende periode til søs.

ANTELOPE med ZULU på siden.

En af de besøgende fregatter, HMS ANTELOPE, tilhørende AMAZON-klassen (Type 21), er en nybygning på ca. 2.000 tons. Det britiske skibbygnings-rådgivende firma YARD, der har rådgivet ved planlægningen af søværnets nye korvetter, har ligeledes medvirket ved konstruktion af denne type. De andre besøgende fregatter var AURORA og EURYALUS af LEANDER-klassen samt ZULU af TRIBAL-klassen.

Den 3. november var der arrangeret et såkaldt teknisk besøg om bord i ANTELOPE for specielt indbudte fra søværnet.

(VBS)

De farlige genstande

Minedepot Grelshedes minørhold havde i juli kvartal 48 udrykninger. Heraf var de 28 efter farlige genstande.

Mineudrykningerne indbragte bl. a. 2 hornminer, 1 panserbrisant-granat, 3 hjemmelavede bomber, 900 lyspatroner, 1 syrehorn, 1 kg sortkrudt, et stort antal nødblus, markører, røgbomber og nødraketter, 2 gaspatroner, 1 øvelsesmine, 1 øvelseshedgehog, 1 75 mm øvelsesprojektil,

3 attrapminer, 4 mineskaller, 5 mineankre, 4 topplader til mineankre, 4 sonarbøjer, 2 radiosonder og 2 startluftflasker. Der blev kørt 5.500 km og sejlet med orlogskuttere.

Minedepot Dråby havde i samme periode 24 udrykninger. De indbragte bl. a. 1 engelsk afstandsmine, 25 80 mm tyske mortérgranater, 1 50 mm tysk mortargranat, 24 tyske håndgranater, 2 tyske antitankminer, 10 tyske pistolgranater, 1 tysk pansermine, 140 detonatorer, 500 patroner til bolt pistol, 1 ukendt sprængstofbeholder, 1 127 mm drivladning, 12.600 stk. håndvåbenammunition, 3 russiske lyssignaler, 3 franske markører, 1 hækparavane, 1 hoved til russisk linekastningsraket samt en række nødblus og nødsignaler. Holdet kørte 2.552 km.

(FLS FRH)

Tordenskiold-prisen uddelt

På Tordenskiolds fødselsdag den 28. oktober lagde chefen for Flådestation København sædvanemæssigt en krans ved søheltens sarkofag i Holmens Kirkes kapel.

Ved en samtidig højtidelighed blev der desuden lagt kranse og blomster ved sarkofagen af Det norske Sjøforsvar (repræsenteret ved her-værende ambassadør), af Norsk Tordenskiold-Forbund og af Selskabet Danske Tordenskiold-Venner m. fl.

Efter denne højtidelighed fandt uddeling af den af Selskabet Danske Tordenskiold-Venner indstiftede Tordenskiold-Pris sted ved en sammenkomst i Søofficersforeningen. Prisen blev efter indstilling fra Chefen for Søværnet tildelt reservelæge K. Stengaard-Pedersen for påskønnelsesværdig indsats under tjeneste ombord i inspektionsskibet BESKYTTEREN. Da reservelægen, der nu er hjemsendt, ikke kunne være til stede på grund af kursusrejse til USA, overrakte viceadmiralen pris og diplom til stabslæge Skensved med anmodning om videresendelse til prismodtageren. Med prisen fulgte fra Selskabet Tordenskiold-Venner og overrakt ved formanden, Direktør E. Friisager, bogen om Tordenskiold og statuetten, der er en miniature af statuen ved Holmens Kirke.

(MST)

Internt TV-katalog udsendt

Marinestaben har udsendt et katalog med henblik på dels at udbrede kendskabet til ITV-gruppe Søværnet og de produktionsmæssige muligheder, dels at orientere tjenestestederne om producerede ITV-programmer, som

kan anvendes til undervisning.

Søværnets ITV-gruppe blev etableret i 1971 og fik til opgave bl. a. at producere Interne TV-programmer til undervisningsbrug. Siden har gruppen produceret programmer fortrinsvis til brug på Søværnets Eksercerskole, hvor den også har til huse. Den henhører under Marinestaben og råder over et fuldt udstyret studie med særskilt kontrolrum og optagemateriel.

Anvendelsen af ITV udelukker eller overflødiggör ikke instruktøren, men indtager en naturlig plads blandt andre undervisnings-hjælpemidler. Ansvar for produktionerne påhviler den ved gruppen udstukne producer og omfatter både den tekniske kvalitet og det undervisningsmæssige. Herved fritages brugeren dog ikke for at skulle vælge de undervisnings-midler, som bedst fører til målet, hvorfor der må foretages en vurdering af eksisterende programmers anvendelighed. Kataloget er en hjælp til denne vurdering, og en egentlig autorisation af foreliggende programmer har ikke fundet sted. Det er tanken at ajourføre kataloget en gang om året.

(MST)

Indland kort

NATO's stående Atlantstyrke - Standing Naval Force Atlantic - besøger København i dagene 12. -16. november. Styrken består for tiden af den britiske missil-krydser NORFOLK, 5.440 t, den canadiske fregat OTTAWA, 2.200 t, den vesttyske fregat KARLSRUHE, 2.100 t, den hollandske fregat TJERK HIDDEN, 2.200 t, det amerikanske eskorteskib TRUETT, 3.011 t, den norske fregat NARVIK, 1450 t, og det britiske tankskib GREEN ROVER, 11.522 t.

Under en rekognosceringsflyvning observerede Flyvevåbnets C 130 to store spanske trawlere, der fiskede indenfor den grønlandske fiskeri-grænse. Inspektionsskibet HVIDBJØRNEN opbragte dem og indbragte dem til Godthåb, hvor de vedtog en bøde på 60.000 kr. Samtidig blev deres trawl konfiskeret.

Danske Frivillige Kvindekorps Samråd, der er samarbejds- og kontaktorgan for Danske Kvinders Beredskab, Danmarks Lottekorps, Kvindeligt Marinekorps og Kvindeligt Flyvekorps, havde den 30. oktober eksisteret i 25 år. I den anledning var der bl. a. en konference over emnet "Kvindekorps - Kvindesag".

Den hydrografiske kommission for Nordsøen har holdt sin 10. konference i Hamborg, hvor man bl. a. drøftede søkort over fiskebanker, søruter og vrage-markeringer. Fra Danmark deltog direktør K. Kærgård og orlogskaptajn I. H. Engelmann.

Udland kort

Sovjetunionens tredje atomisbryder, SIBIR, er ved at være færdig fra Baltisk Værft i Leningrad. Skibet har en maskinkraft på 75.000 hk, hvilket efter konstruktørernes beregninger skulle betyde, at konvojerne kan føres gennem skibsruterne i det Nordlige Ishav med en fart på op til 15 knob.

Sydafrika har ladet skroget af den gamle fregat VRYSTAAT gå til bunds i havet, da landet ikke har nogen ophugningsindustri. VRYSTAAT - ex britisk WRANGLER - var fra 1942 og blev overleveret til Sydafrika i 1956. Data: 2.240 t, 103,5 x 10,9 x 5,2 m, 31,5 knob, 195 mands besætning.

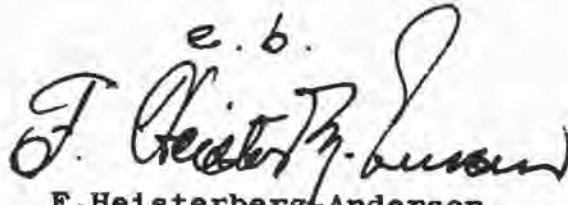
De 6 østtyske skibsværfter, der bygger oceangående skibe, har i de sidste 5 år bygget 379 fartøjer på ialt 1.668.574 t, hvoraf 96,6% var for udenlandsk regning. Warnow-værftet i Warnemünde byggede de fleste - i 1975 13 enheder på 143.198 t.

En værnepligtig opdagede, at det svenske forsvars nye gevær, AK 4, kunne affyres selvom aftrækkerhuset var fjernet. Det kræver sikkerhedsbestemmelserne, at det er, når geværet ikke bruges. Den værnepligtige slog alarm og fik en belønning på 2.500 kr. - og Forsvarets Materielverk en ordre til at finde en forbedring.

Den anden franske undervandsbåd i AGOSTA-klassen, BEVEZIERS, er blevet søsat. Data: 1.740 t, 68 x 6,8 x 5,4 m, 12 knob uddykket, 20 knob neddykket, aktionsradius 8.500 sømil, 50 mands besætning. Der er endnu to under bygning, LA PRAYA, som snart er færdig, og OUESSANT, der ventes færdig næste år.

Den sovjetiske Antarktis-ekspeditions flagskib, MIKHAIL SOMOV, er afsejlet fra Leningrad med polarforskere, der skal deltage i den 22. sovjetiske ekspedition til Antarktis, hvor overvintringsholdet er klar til afløsning. Dette års ekspeditionshold er det hidtil største og omfatter 250 videnskabsmænd.

5 kampsvømmere fra den vesttyske flåde har sat tysk rekord i faldskærmsudspring. De sprang ud fra 9.570 m og lod sig falde 9.000 m, før de udløste skærmene. Rekorden blev dog ikke sat i tjenestetiden, men i fritiden som medlemmer af Luftsportgruppe Kiel.

e. b.

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

Replenishment i Kattegat.

Marinehjemmeværnet vil holde flere øvelser

Medens efterårets storme og øvelsesaktiviteter med tusinder af deltagere er gået over det ganske land og har bemægtiget sig avisers forsider, har Marinehjemmeværnet i Jylland afviklet en relativ stor og kombineret øvelse i egnen og farvandet omkring Fredericia.

Øvelsen med det mærkelige, men alligevel betegnende navn SYFAX II/76 (Fartøjsexercise SYD (i MHD 1)), var den fjerde og største af sin art i år. Personel fra alle tre hjemmeværnsgrene og civilforsvaret var involveret i øvelsen, der denne gang var udvidet til en såkaldt Samvirke-øvelse.

FAX'erne (der er afviklet to NOFAX'er) er lagt op omkring en række konkurrencediscipliner af mere eller mindre militært tilsnit. Der deltog op imod 300 kvinder og mænd samt et dusin fartøjer.

Medens man på søen havde rigeligt med modstandere og forhindringer - det sørgede det barske efterårsvejr og bortdrevne skydeskiver for - havde personel fra luftmeldekorpsen og de lokale hjemmeforsvarskompanier stillet sig til rådighed som ORANGE-mod-

Øvelse i Bording.

standere på landjorden. Som sagt deltog også civilforsvaret, men dog mest i barmhjertighedens tjeneste på begge sider af "fronten".

I den toppede og strømfyldte Lille Bælts N-lige tragt og Baaring Vig foregik konkurrencer i præcisionsnavigation, sømandskab, søredning (desværre var helikopter-deltagelse aflyst på grund af vejret), nat skydninger samt til de nævnte konkurrencer knyttede discipliner, såsom radiotjeneste, signalering, skibsarbejder - i denne vor moderne nylonverden kan en stump stålwire få en ung mand til at måbe.

For ikke at forstyrre Fredericiaborgerne's week-endfred mere end nødvendigt var den egentlige "landkrig" forlagt til egnen omkring ruinbyen i Gudsø, som i første fase blev forsvaret af luftmeldefolket. I den anden fase blev Marinehjemmeforsvarets våbensektioner en hel nat igennem forstyrret i deres nattesøvn i bivua-

kerne i skovene omkring Nr. Vilstrup af de kombinerede Flyver- og Hærhjemmeværnsfolk.

Konkurrencerne blev ledet af Marinehjemmeværnsdistrikt 1 fra såvel Fredericiaflotillens kommandostation som orlogskutteren SAMSØ, velvilligt stillet til rådighed af Langelands Marine-distrikt.

Vinder af hele konkurrencen blev Marinehjemmeværnsflotille 131, Esbjerg, som havde lånt et Marinehjemmeværns-fartøj i Svendborg for at spare den noget længere forlægning fra Esbjerg.

"Fremmed" besætning visiteres.

Den eftertragtede plaquette med inskription VINDER SYFAX II/76 gik som sagt til Esbjerg. Horsens tog sig af andenpladsen, og nummer 3 blev gasterne fra Fredericia.

Men her, som ved Olympiader, er det fornemt blot at have været med. Det er derfor værd at nævne, at der uden for den egentlige konkurrence var deltagere fra flotillerne i Helsingør og Odense samt fra de to andre hjemmeværnsgrene og civilforsvaret fra omegnen.

Flere af konkurrencedisciplinerne var underkastet en vis forsøgsafprøvning, idet der i øvelsesplanlægningen var tilstræbt en nærmelse til en afprøvning og træning i flotillernes primære operative opgaver. I første række farvandsovervågningen med såvel

patruljering til søs og i havneområder, kystudkigstjeneste, fjernkending, meldetjeneste som alle de funktioner, der ligger i, i hver havn at udgøre en flådestation en miniature, for i en given situation at kunne støtte søværnets skibe ved deres anløb. Her er tale om alt fra bevogtning (medinddragelse af Hærhjemmeværnet), fremskaffelse af provisioner, reservedele, hjælp med kommunikationstjenesten og transportopgaver.

Marinehjemmeværnsdistrikt 1 påtænker at gå hårdt ind for en udvidelse af tilsvarende øvelsesvirksomhed i de kommende år, specielt i det meget nærliggende håb, at søværnets enheder til lands som til søs vil udvide deres deltagelse.

(MHD 1)

Øvelse YELLOW BIRD 76

I perioden 8.-12. november gennemførtes i danske farvande en mindre NATO-øvelse kaldet YELLOW BIRD 76. Den omfattede næsten alle Flådens udrustede skibe, marinedistrikterne, flådestationerne, Søværnets mobile Base og et antal helikoptere. Desuden deltog NATOs permanente flådestyrke, STANAVFORLANT, og det danske og vesttyske flyvevåben med et antal jagerfly.

Øvelsesområderne strakte sig fra Skagerrak-Kattegat til Østersøen, hvor en del af styrkerne rundede Bornholm. Øvelserne bestod hovedsagelig af våbentræning samt øvelser af procedurømæssig og taktisk art. Der sluttedes af i København med øvelseskritik i Kastellet den 15. november. I week-enden 13.-14. aflagde Atlantstyrken operativt flådebesøg i København.

(MST)

Skolechefernes møde

Ved afslutningen af værnenes skolechefers møde på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i Frederikshavn blev det fremhævet, at der stadig var mange emner, man ikke havde nået at tage op under de to dages forhandlinger. Det gjaldt bl.a. De/du problemet, hilsepligt og disciplinkrise. Der var derfor enighed om, at et tilsvarende møde bør gentages mindst én gang årligt på skift mellem skolerne og på chefsniveau med ledsagende skoleofficerer. Desuden burde ikke indbudte uddannelsescentre orientere

res med mulighed for deltagelse. Der var også enighed om, at de enkelte skoleofficerer efter behov kunne sende egne officerer på særbesøg skolerne imellem. Chefen for Flyvevåbnets Sergent- og Reserveofficersskole vil søge at huse det næste møde.

Herover ses endnu et billede fra mødet. Det er Frederikshavns borgmester, Villy Christensen, der byder deltagerne velkommen ved en reception i Krudthuset.

(SRS)

Redegørelse udsendt

Følgende meddelelse fra Chefen for Søværnet blev den 12. november udsendt gennem Ritzaus Bureau:

Omtalen af et dødsfald efter besøg om bord i inspektions-skibet HVIDBJØRNEN, bl.a. i stort opsatte artikler i pressen den 27. og 28. oktober, har medført uheldige virkninger for skibets hidtil gode forhold til den grønlandske befolkning og har påført personelletts pårørende i Danmark unødigt angstelse.

Ritzaus Bureau anmodes derfor om at bekendtgøre følgende redegørelse vedrørende sagens rette sammenhæng.

Marineauditøren, auditor M.Reimann, har den 11. november efter endt undersøgelse i inspektionsskibet HVIDBJØRNEN på Grønland aflagt rapport til Chefen for Søværnet.

Af auditørens undersøgelse, hvorunder kontakt med lokal politimyndighed har fundet sted, fremgår følgende:

1) Der er ikke grundlag for at rejse sigtelse mod noget personel om bord for overtrædelse af straffeloven i anledning af det indtrufne dødsfald og de fire sygdomstilfælde; denne opfattelse deles af politimesteren i Grønland.

2) Det kan efter modtagelse af blodprøver fra retsmedicinsk institut med overvejende sandsynlighed fastslås, at årsagen til det indtrufne dødsfald skal søges i, at den pågældende om bord kl. ca. 0200-0300 har indtaget et betydeligt kvantum søsygetabletter (coffinautini). Dette er sket, uden at personel om bord har tilskyndet hertil eller har bemærket selve indtagelsen af pillerne. Tabletternes placering i standardpakning på en hylde i mandskabets opholdsrum kan efter lægelig udtalelse ikke kritiseres; uanset dette er tabletterne nu inddraget og udleveres kun ved personlig henvendelse til skibslægen.

3) Der har ikke været tale om nogen organiseret fest om bord, men om individuelle besøg i henhold til førte besøgslistes.

4) Der er om bord kun trakteret med øl og sodavand og kun i ringe omfang, men nogle af de pågældende kvinder, deriblandt afdøde, havde forinden deres besøg på skibet nydt spiritus og øl i betydeligt omfang.

5) Skibet foretog omgående alle behørig skridt for at yde lægelig assistance samt at klarlægge de nærmere omstændigheder, herunder tilkaldelse af politiet, indgående afhøringer af personalet om bord, samt ved underretning om hændelsen til højere kommandomyndighed.

6) Skibet har i sit signal til Grønlands Kommando angivet det korrekte tidspunkt for konstatering af kvindernes tilstedeværelse om bord, 24/10 kl. 0430. Den fejlagtige videretransmission af tidspunktet "0030" skyldes udelukkende en fejl begået under dechifreringen af signalet ved Flådestation Grønnedal. Der er således intet grundlag for de i pressen givne oplysninger om, at skibet skulle have søgt at dække over begivenhederne ved at opgive et forkert tidspunkt.

7) Da det er konstateret, at gældende bestemmelser for besøg om bord er overtrådt, vil impliceret personel på Marineauditørens foranledning blive straffet med tilrettevisninger efter den militære straffelov.

(MST)

Minører på havnearbejde

I sidste uge fik Søværnets Minørtjeneste stillet som opgave at lokalisere nogle rør i Fredericia havn. Baggrunden var den, at svovlsyrefabriken Superfos havde nogle rørledninger liggende under havbunden, og da der skulle foretages en uddybning af havnen, ønskede man at få disse rørs beliggenhed nøjagtigt fastlagt.

Ved henvendelse til Søværnets Våbenskole blev opgaven overdraget til minørtjenesten, der sendte et par mand til havnen med en minesøger for at løse opgaven. I et koldt vejr undersøgte de to minører havbunden omkring det sted, hvor rørene skulle ligge, og fik udslag på deres minesøger, der sandsynliggjorde, at man havde fundet den nøjagtige position. Nu var det op til entreprenørfirmaet at få de formodede rør, der lå et par meter under havbunden, afdækket, så det kunne fastslås, om minesøgerens visninger havde været korrekte. Udgiften til minørernes løsning af den stillede opgave afholdtes af det engagerede entreprenørfirma.

(VBS/SMS)

Indland kort

Undervandsbådseskadren har holdt de årlige udslusningsøvelser i den svenske flådes udslusningstank i Karlskrona. Omkring 100 besætningsmedlemmer deltog, de nye fik lært den frie udslusning, og de ældre fik kundskaberne opfrisket. Det ventes i øvrigt, at den årlige øvelse med det svenske bjærgningsfartøj BELOS vil blive gennemført næste år. Den blev aflyst i år.

Forsvarsminister Orla Møller fortsætter sine tjenestestedsbesøg i søværnet. Den 19. november var besøg på Søværnets Eksercerskole på programmet, omfattende rundvisning, orientering og møder med personellet.

Den femte torpedobåd i WILLEMOES-klassen er blevet søsat fra Frederikshavn Værft. Den blev navngivet HUITFELDT af viceadmiral S. Pontoppidan, der efter en tale udbragte de traditionelle tre hurra'er for båden. Den næste i serien er NORBY.

Udland kort

Den amerikanske flåde er gået igang med en komplet fornyelse af krydseren BELKNAP, der blev slemt ødelagt i en kollision med hangarskibet JOHN F. KENNEDY for et år siden. Arbejdet vil koste 210 mio. dollars - tre gange så meget som krydseren kostede i 1963. Data: 6.570 t, 166,7 x 16,7 x 8,7 m, 34 knob, 418 mands besætning.

Den franske flådes nye forsyningskib, LA DURANCE, er blevet søsat i Brest. Data: 10.000 t, 157 x 21,2 x 8,7 m, 19 knob. Flåden har yderligere 4 af samme klasse på sit program, men endnu ikke midler til at bygge dem.

15 år efter hævnningen af det svenske 1600-tals orlogsskib WASA er konservatorerne nu ved at være færdige med konserveringen af de opfiskede 600 m² sejl. Det har taget tusinder af arbejdstimer, men man har til gengæld nu verdens ældst bevarede sejl. Mange fund arbejdes der videre med - der blev fundet over 25.000 enkeltdele.

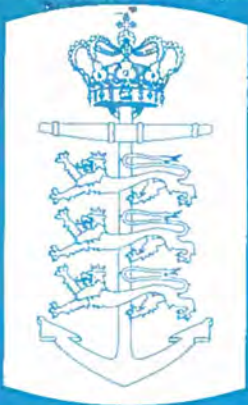
Det brasilianske hangarskib MINA GERAIS er ved at gennemgå en modernisering, der skal give skibet endnu 10 års levetid. Data: Søsat 1944, ombygget 1957-60, 15.890 t, 192 x 24,4 x 7,5 m, flydæk 210,3 m, 20 fly, fart 25,3 knob, 1.000 mands besætning. Flåden tænker næppe mere på køb af et nyt engelsk eller fransk hangarskib.

Den amerikanske flåde har måttet indstille arbejdet på den anden missil-hydrofoilbåd i PEGASUS-klassen, da der ikke er penge til at færdiggøre båden HERCULES. Der skulle foreløbig have været 4 skibe i klassen, men enorme prisstigninger har væltet alle beregninger. Vesttyskland og Italien, der var interesseret, har også meldt fra.

Den italienske flådes næste 8 fregatter bliver af MAESTRALE-klassen. De får navnene MAESTRALE, GRECALE, LIBECCIO, SCIROCCO, ALISEO, EURO, ESPERO og ZEFIRO. Konkrete data er endnu ikke oplyst.

Den spanske flåde har kontraheret med Bazan-værftet om bygning af endnu 4 korvetter af DESCUBIERTA-klassen, der dermed kommer op på 8. Nr. 3 og 4 er klar til søsætning og får navnene CRISTINA og ELENA. Det ventes, at de udrustes med HARPOON-missiler, som også er på tale til patruljebåde af LAZAGA-klassen.

Thostrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

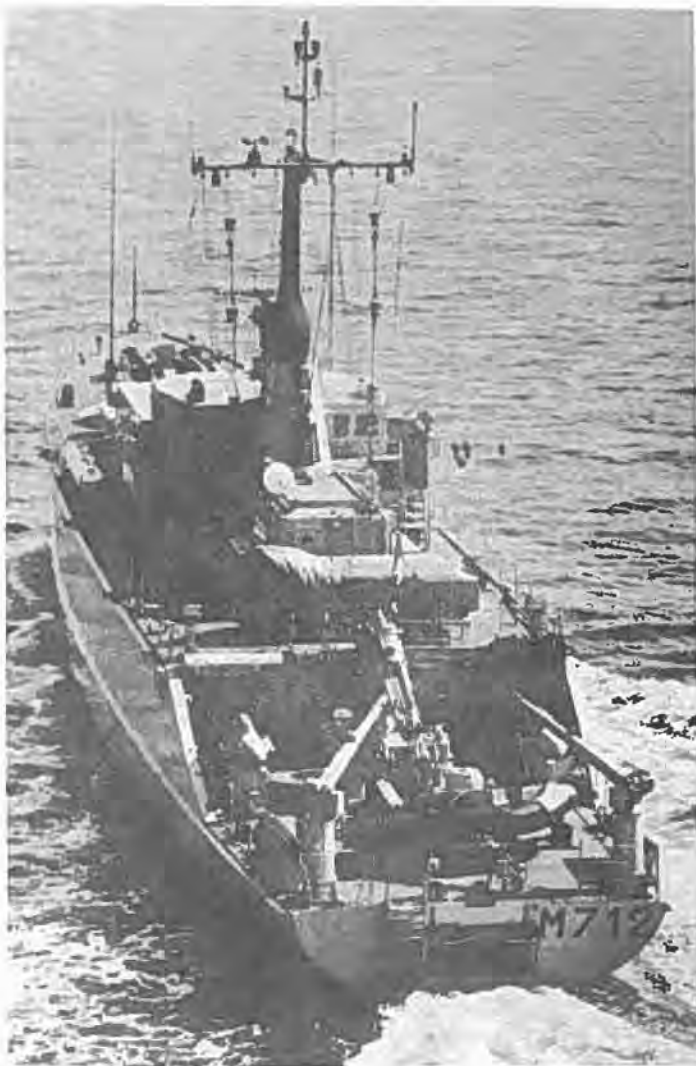

Minehunter af CIRCE - klassen

Den franske flådes materieludstilling

I SØVÆRNSORIENTERING Nr. 37/75 af 24. oktober 1975 fortaltes der om den britiske flådes materieludstilling medio september 1975. En anden af Europas storproducenter af våben, Frankrig, der omsætter våbenmateriel for milliardbeløb, holdt i slutningen af oktober sin materielsalgsudstilling for søværnsmateriel af enhver art i LE BOURGET lufthavnen ved Paris.

LE BOURGET lufthavnen er som lufthavn nedlagt, men i de eksisterende hangarer og andre bygninger var den imponerende udstilling bygget op. Udstillingen havde navnet EXPOSITION DE MATERIELS POUR LES FORCES NAVALES og er den femte i rækken af sådanne udstillinger, der afholdes med et par års mellemrum. Lignende udstillinger bliver arrangeret for våbenmateriel til hæren og flyvevåbnet.

CIRCE i en anden pejling

Fra det danske søværn var der sendt en lille delegation til udstillingen, dels for at et ikke våbenproducerende land kunne holde sig ajour med, hvor langt man i andre lande var kommet på forskellige våbenområder, dels for evt. at få ideer og informationer, der kunne komme søværnet til nytte ved den renovering af søværnets materiel, der er i gang. Der var 3 områder, hvor søværnet havde en direkte interesse i udstillingen, dels hvor langt man fra fransk side var fremme med konstruktionen af et kortholds missil til bekæmpelse af angreb med overflade til overflade missiler, dels informationer om elektronisk krigsførelse, dels oplysninger om "minehunter" skibstyper.

På selve udstillingen på LE BOURGET var kun udstillet skibe i modelstørrelse, men under opholdet tog et par delegationsmedlemmer til flådehavnen L'ORIENT, hvor "salgsskibe" i naturlig størrelse kunne besees.

(MST)

Søopmålingen har afsluttet sommerens opmålinger

Søopmålingen Danmark bestod i år af opmålingsskibet ELBJØRN, opmålingsskibet GULDBORGSUND samt opmålingsfartøjerne SKA7 og SKA8. I lighed med tidligere år medbragte ELBJØRN 4 O-både, der under opmåling blev anvendt som sidebåde i parallellodning. ELBJØRN udførte opmåling først på sommeren i Østersøen i tilslutning til den nyåbnede rute T fra Gedser til Kadetrendens fyrskib. Derefter opmålte et område mellem Gedser og Rødbyhavn. Da dette var gjort fortsatte ELBJØRN med en mindre opgave i Store Bælt for derefter at fortsætte nyopmålingen af Kattegat. Her blev der arbejdet E og SE for Anholt. ELBJØRN sejlede ialt 6807 sømil, hvoraf 2946

var opmålte sømil. På grund af en del problemer med motorerne i O-bådene, der medførte, at ELBJØRN sommetider måtte nøjes med to sidebåde, kan dette antal sømil desværre ikke ganges med 5 for at få det totale antal opmålte sømil, men alligevel kom ELBJØRN med O-både hjem 10.785 opmålte sømil rigere.

GULDBORGSUND havde opgaver i farvandet N for Fyn, og ellers gik det løs med nyopmålingen af Kattegat. Her arbejdedes S for Anholt. Paravanegrejet opførte sig eksemplarisk, og automationen - dataloggeren - indsamlede data i stor mængde. GULDBORGSUND sejlede ialt 3914 sømil. Ved at medregne paravanerne - disse var ikke ude hele tiden - blev det til 3425 opmålte sømil. SKA7 og SKA8 havde opgaver i Store Bælt, Lille Bælt, Samsø Bælt, Århus Bugt og Kattegat. SKA-bådene afleverede oplysninger om ca. 2800 opmålte sømil.

Sæsonen for Søopmålingen Danmark blev overordentlig god, hvilket et ganske givet kan tilskrives det meget fine vejr, vi havde i sommer.

Knap så godt gik det på Grønland. Søopmålingen Grønland, der i år var sammensat af SKA3, SKA4, SKA5, SKA6 og orlogskutteren AGDLEK, havde dårligt vejr en stor del af sommeren. Blæst, is og regn generede opmålingen meget. Der blev lavet opmåling i Godthåbsfjorden, ved Frederikshåb og i Teisteløbet. AGDLEK har udført forsøg med differential OMEGA i Kap Farvel-området.

(SOD)

De sovjetiske isflagestationer

Besætningerne på de sovjetiske drivende isflagestationer i Polhavet er netop blevet afløst, inden den lange arktiske vinter sætter ind, oplyser telegrambureauet APN. Stationerne har samtidig fået tilført forsyninger af proviant og materiel. Udskiftningerne er foregået med jetfly, som har været i luften i 700 timer og fløjet omkring 20.000 km.

Den mest besværlige af flyvningerne gik til isflagestation Nordpol-22, som befinder sig i nærheden af den geografiske nordpol. Den har eksisteret i 3 år og er drevet næsten 1.800 km fra den sibirske kyst - længere end nogen tidligere isflagestation. Den er i en stor bue drevet over mod den canadiske kyst og er kommet ind i en såkaldt "anticyklon-drift", hvilket garanterer dens fortsatte beståen i lang tid. Sædvanligvis driver isflagestationerne på et eller andet tidspunkt ind i områder med varmere vand, så isen begynder at smelte, og stationen må opgives. Nordpol-22 er foreløbig ikke i fare for noget sådant. Den følger nu en cirkelformet rute med en fart af 80

km om måneden.

Besætningen på Nordpol-22 har fastslået tendenser til generelt fallende temperatur og øget saltindhold i vandet. Ekspertter regner med, at isflagen i løbet af 3-4 år vil vende tilbage til nogenlunde det sted, hvorfra den startede. I virkeligheden er flagen et kæmpemæssigt fladt isbjerg, så solidt, at der har kunnet anlægges en hel lille by af barakker til beboelse og forskningslaboratorier.

(MST)

1. verdenskrig, 2. verdenskrig og den nye stålhjelm

Ny amerikansk stålhjelm

De amerikanske væbnede styrker får nu en ny stålhjelm, der er blevet godkendt efter at have været til prøve ved enkelte enheder. Den betegnes som en krydsning mellem en tysk stålhjelm fra sidste krig og den, som nutidens motorcyklister bruger. Det nye ved den oliven-farvede hjelm er først og fremmest det beskyttelses-skørt, som dækker baghovedet og nakkeparti. Den er desuden bygget sådan, at den er behageligere at bære. Samtidig er den lettere. Udviklingen af hjelmen har taget 6 år og kostet 2,5 mio. dollars.

Mange af de menige, som har deltaget i prøvekursen, siger, at hjelmen er komplet uegnet. Det syntetiske materiale tåler ikke stærk varme, så den kan hverken bruges til klatvask eller pølsekogning.

Iøvrigt har også den østtyske folkehær fået en ny stålhjelm, der

foreløbig er taget i brug af faldskærmstropperne.

(MST)

Indland kort

Premierløjtnantkursus 76 besøger Forsvarskommandoen og Marinestaben den 14. december. Deltagerne vil bl. a. få en orientering om organisation og opgaver samt om Uddannelsessektionens, Inspektionssektionens og Søfartsektionens aktuelle problemer.

Den 18. november var det 350 årsdagen for den berømte C. J. Drakenbergs fødsel, sømanden, der skal have opnået den høje alder af 146 år. I 1660 blev han kvartermester på Holmen. 84 år gammel havde han et sammenstød med Tordenskiold, fordi han nægtede at respektere sin hilsepligt, hvilket kostede ham kvarterarrest i orlogsskibet ORMEN. Som kvartermester på fregatten SØRIDDEREN tog han 1717 afsked med flåden.

Repræsentanter for Søværnets Taktikskole og Søværnets Våben-skole deltog 22. -26. november i et repræsentativt B-kursus, et kursus i samarbejdsproblematik, på Forsvarets Kursusinstitution Gurrehus. Der var både militære og civile deltagere.

Et halvt hundrede officerer fra AFNORTH, NATO-hovedkvarteret i Oslo, er på den årlige rundtur til militære etablissementer i Slesvig, Holsten og Danmark. Den 18. november fløj de fra Jagel i Sydslesvig til Bornholm, hvor de bl. a. fik en orientering af marinedistriktets chef.

Udland kort

Den anden italienske fregat i LUPO-klassen, SAGITTARIO, er blevet søsat. LUPO er netop indgået i flådens tal. De næste navngives PERSEO og ORSA. Desuden bygger Riva Trigoso-værftet endnu 10, nemlig 4 til Peru og 6 til Venezuela.

Den første af 4 små bevogtningsbåde til den svenske flåde er blevet søsat fra Karlskrona-værftet. Den blev navngivet SKANÖR. De næste får navnene SMYGE, ARILD og VIKEN. Bådene skal udelukkende gøre tjeneste i Øresund.

Et hold dykkere på 8 fra den engelske flåde er ankommet til Ægypten, hvor de sammen med ægyptiske flådedykkere skal være med til at hæve og genrejse Diocletians sluseport, der har været komplet under vand siden Aswan-dæmningens oversvømmelser. 6 af de engelske dykkere skal udskiftes hver fjerde uge med nye hold fra England.

De to fregatter af OLIVER H. PERRY-klassen, som Australien får bygget i USA, vil ikke få amerikansk sonarudstyr. Australierne har kasseret både det og det engelske system, som de hævder er ganske utilfredsstillende i australske farvande. Flåden har derfor udviklet sit eget system, der kaldes Mulloka.

En ny missil-patruljebåd i RESHEF-klassen leveres i januar til den israelske flåde. Det er den første i en serie på 6, der bringer klassen op på 12 både. Bortset fra mindre ændringer er bådene identiske med den første serie og får som disse Gabriel-missiler.

Moderniseringen af Karlskronas örlogsskolor, der blev indledt i 1968 og har kostet 80 mio.kr., er ved at være færdig. Den tidligere stabsbygning Sparre er netop klar, og kasernerne Jarramas og Najaden nærmer sig slutfasen. Også svømmehallen er færdig, men flåden er ked af, at den skal udlånes 30 timer om ugen til civile - basen har selv brug for den tid.

Efter 12 års konvojtjeneste i det Nordlige Ishav har den sovjetiske atomisbryder LENIN udsejlet omkring 300.000 sømil. I den anledning har isbryderens chef, Boris Sokolov, og samtlige medlemmer af besætningen fået tildelt hæderstegn og ordensdekorationer.

Chefen for Fiskeriinspektionen i Nordnorge, kommandørkaptajn Reidar Stolpestad, havde 39 moderne fiskefartøjer at vælge imellem, da han fornylig udtog to hjælpeskibe i forbindelse med udvidelse af fiskerigrænsen til 200 sømil fra 1. januar. Bådene skal udrustes med avanceret elektronisk udstyr og 40 mm Bofors-kanoner. Der udtages snarest endnu to fartøjer.

e. b.
J. Kristby-Larsen

SØVÆRNS- ORIENTERING

Søværnet gør mosefund

I årtier har Søværnets Minørtjeneste været stillet over for de mest forskelligeartede opgaver, og uanset opgavens art løst den til fuld tilfredshed for alle implicerede. En af de mærkeligste opgaver, minørerne fik overdraget, var vel nok den at lokalisere en flymotor i en nordvestsjællandsk mose.

Baggrunden for denne opgave er følgende. I begyndelsen af halvtredserne kolliderede to fly fra flyvestation Værløse i luften vest for flyvestationen. Flyene var en Oxford og en Harvard. Oxforden styrtede ned på en mark, medens Harvardflyet styrtede ned i Måløv mose. Dette skete for ca. 25 år siden, men ulykken blev ikke glemt. I slutningen af forrige år fik et medlem af Dansk Flyvehistorisk Forening, der bor i Måløv, nys om, at kommunen agtede at anlægge en vej tværs over

mosen, hvor Harvardflyet var styrtet ned, og nu var en Harvardmotor blevet en virkelig sjældenhed for et flymuseum. Til trods for at der var blevet produceret i tusindvis af Harvardfly, der herhjemme i årene efter krigen anvendtes til øvelsesflyvninger og til luftmålsslæbning, var der ingen, der hverken herhjemme eller i udlandet havde haft veneration for fortiden og historisk sans nok til at tilbageholde en flymotor, der alligevel skulle kasseres.

I mellemtiden var de to foreninger Dansk Flyvemuseum og Dansk Flyvehistorisk Forening gået i samarbejde om at skabe et virkeligt dansk flymuseum.

En ombygget kostald og svinesti på "Engagergård" i Måløv ved København bliver rammen om et flyværksted og depot til et kommende dansk flymuseum. Hvor dette museum skal opføres, er der endnu ikke taget stilling til. Der har været ønsker fremme om at bygge museet på Kløvermarken, hvor de første danske flyvninger fandt sted, men det bliver iflg. indviede næppe realisabelt, idet der til et sådant museum kræves meget store arealer, og museumsbygningerne vil blive af en anselig størrelse. På "Engagergård" vil man lægge de mange fly, man har stående rundt om i landet, i "mølpose" til det kommende museum.

I begyndelsen af dette år blev Søværnets Minørtjeneste kontaktet af Dansk Flyvehistorisk Forening og spurgt, om Søværnets minører med en minedetektor kunne lokalisere det nedstyrtede flys motor i Måløv mose. En bidende kold januardag, det var den 29. januar - Søværnets medaljedag, gik minørerne ud på den tilfrosne mose for evt. at få fastlagt motorens beliggenhed. Det lykkedes at få et stort udslag på minedetektoren, og stedet blev så vidt gørligt indskåret. Ca. 8 måneder senere fik Flyvehistorisk Forening besked fra Måløv Kommune om, at gravearbejdet til den påtænkte vej gennem mosen skulle påbegyndes. Ved et godt samarbejde med føreren af gravkoen fik man fra det udpegede sted "bid" i den 500 kg tunge flymotor, der blev bragt sikkert i land.

Nu står motoren på "Engagergård", og inden længe lodeses en stadig strøm af de flytyper, Foreningen har stående over hele landet, ud på gården.

Grunden til et dansk flymuseum er blevet skabt.

(VBS)

OMØSUND til broindvielse

I dagene 9. - 11. november aflagde ministrygeren ØMØSUND besøg i Hadsund i forbindelse med den officielle indvielse af den nye Hadsundbro.

Ved anduvningen af Mariager Fjord den 9. november om eftermiddagen gik Hadsunds borgmester sammen med repræsentanter for byen, den lokale marineforening og pressen ombord i ministrygeren for at sejle med det sidste stykke til Hadsund. Under sejladsen fik gæsterne en orientering og en rundvisning i skibet. Efter ankomsten afholdtes en kort parade på agterdækket, hvorunder borgmesteren bød velkommen til byen og overrakte hvert besætningsmedlem et askebæger til minde om besøget.

Senere blev skibets officerer officielt modtaget på byens rådhus, hvor chefen overrakte borgmester T. Jespersen ministrygerens våbenskjold. Ministrygeren fik også gaver i anledning af besøget. Blandt andet fik man et stort flot askebæger fra Hadsund kommune samt en mindeplade i messing fra Marineforeningen og kommunen. Stadsingeniøren overrakte to smukke kort over byen med OMØSUND indtegnet.

Om aftenen var alt vagtsfrit personel inviteret til spisning i marinestuen, hvor Marineforeningen og kommunen i fællesskab var værter for et særdeles vellykket arrangement.

Den 10. om formiddagen blev den nye Hadsundbro officielt indviet af H. M. Dronning Margrethe. I denne anledning flagedes der over toppen, og besætningen havde fri til at overvære højtideligheden.

Under besøget var der dagligt arrangeret offentligt besøg ombord, og ialt 680 Hadsundborgere benyttede lejligheden til at lære skibet at kende. Desuden aflagde flere skoler og børneinstitutioner besøg ombord, hvor de blev trakteret med pølser og sodavand.

Den 11. om morgenen forlod OMØSUND med bl. a. formanden for havneudvalget ombord byen efter et særdeles vellykket besøg, som besætningen længe vil huske.

(OMSU)

Forsvarsministeren i Auderød

Som et led i sine tjenestestedsbesøg aflagde forsvarsminister Orla Møller det bebudede besøg på Søværnets Eksercerskole i Auderød den 19. november. Skolens chef, kommandørkaptajn J. E. S. Hansen, gav en

orientering om den nye struktur med 6-årige indkaldelser og dens betydning for søværnet. Ændringen har betydet, at der i realiteten kun er 16-18 dages undervisning.

Under den efterfølgende rundvisning besøgte ministeren bl.a. belægningsfaciliteter og fritidsområder, herunder det nye træningsbassin, svømmehallen, der næsten er færdig. Den ventes at kunne tages i brug første gang af januarskolen. Desuden besøgte modelkælderen, orlogshjemmet, kirkesalen og boldhallen. Ministeren sagde, at han var imponeret over, så langt skolen var kommet siden starten for 18 år siden.

Efter rundvisningen var der møder med samarbejdsudvalget i en særdeles afslappet atmosfære. Der var livlig spørgeaktivitet, hvor ministeren bl.a. udtalte, at der ikke for søværnets vedkommende ville komme personel-reduktioner i forbindelse med et nyt forsvarsforlig. Udgifterne til den forøgede flåde-virksomhed, der kan komme i tilknytning til fiskerigrænsens udvidelse, vil ikke belaste forsvarsbudgettet, men må henføres til særlige bevillinger. Forsvarsministeren var klar over, at søværnet havde store problemer med at få arbejdstidsreglementet efter kundgørelse B 21 overholdt, og erklærede, at han gerne modtog forslag til en mere smidig gennemførelse af reglerne for de sejlede enheder.

(SES)

Gave til sergentskolen

Tirsdag den 23. november om formiddagen overdrog formanden for Centralforeningen for stampersonel - Søværnet, seniorsergent Bjarne Johansen, en forsinket gave til Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i anledning af 10-året for udflytningen til Frederikshavn og indvielsen af skolens ny idrætshal.

Gaven - en mosaikrude forestillende skolens ny våbenskjold, den blå løve fra fjerde kvarter i Tordenskiolds våbenskjold - er opsat i gavlen i idrætshallens E-lige ende og spiller smukt i den lave morgensol, således at den kommer helt til sin ret.

Formanden gav i sin overdragelsestale udtryk for den respekt, som den gruppe, han repræsenterede, nærede overfor skolen og den uddannelse, stampersonellet modtog heroppe.

Skolechefen takkede formanden for den smukke gave, der for ham på værdig måde vidnede om det gode samarbejde, som består og nødvendigvis må bestå mellem CS-Søværnet og den skole, der indfører stampersonellet i befalingsmandens rækker. Skolechefen sluttede med at udtale håbet om, at skolen også i fremtiden vil være i stand til at uddanne dygtige sergenter,

til gavn ikke alene for Søværnet, men også for CS-Søværnet.

(SRS)

Indland kort

Den årlige nedkastning af forsyninger og julepost til Slædepatruljen Sirius og de nordøstgrønlandske vejrstationer er nu fastsat til den 7. december. Der nedkastes ca. 2 t. til Sirius, men desuden nedkastes lige så meget til de østgrønlandske byer undervejs. Nedkastningen sker fra en af Flyvevåbnets C-54.

Søværnets Våbeninspektør har inspiceret minedepot Dråby, hvor Chefen for Søværnet også fornylig har aflagt besøg. Taktikinspektøren har inspiceret torpedobåden FALKEN og vil inspicere minestrygeren ØMØSUND den 16. december. Chefen for Søværnet inspicerede Søværnets Eksercer-skole den 2. december.

Marinehjemmeværnet i Korsør har gennemført en særpræget opgave, idet man for Nationalmuseet har bugseret en 45t træpram fra 1906 fra Svendborg til Nyhavn. Træprammen er en sjældenhed og foræret af DFDS. Den vil blive rekonstrueret som museumsskib.

Statens Istjeneste er begyndt at prøvesejle isbryderne, der har sommerstation på Flådestation Frederikshavn. Det gælder de store isbrydere DANBJØRN og ISBJØRN, mens ELBJØRN, der i sommer har været opmålingsskib i danske farvande, er sejlet til værftseftersyn i Århus. Det er endnu ikke sket, at isbryderne har været i funktion før nytår.

Udland kort

Newport News-værftet har afleveret den første af en serie på 39 nye atomdrevne undervandsbåde til flåden. LOS ANGELES havde netop afsluttet en serie "særdeles succesfulde" søprøver. Data: 6.900 t, 30 f lang, 33 f bred, fart neddykket 35-40 knob, dykkedybde mindst 1.700 f, 127 mands besætning.

Admiralitetsværftet i Leningrad har bygget et stort oceangående redningsskib, JAGUAR, til bjærgningsoperationer af alle arter. Skibet har avanceret udstyr til at trække grundstødte, oceangående skibe flot samt til

brandslukning og havari-undersøgelser.

En norsk patruljebåd har bortvist et sovjetisk fragtskib, der i et døgn opholdt sig uden tilladelse ud for Årviksand i Nordnorge. Russerne havde fået anvist et andet ankringssted, men lå med slukkede lanterner på ikke tilladt område. Kaptajnen oplyste, at skibet var på vej fra Arkangelsk til Østersøen.

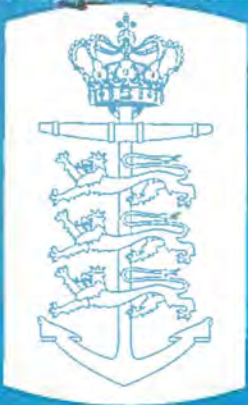
Det svenske Kunliga örlogsmannasälskapet arbejder for, at Sverige i 1979 skal markere 100 året for Nordenskiöld's gennemførelse af sejladsen gennem Nordostpassagen med en videnskabelig arktisk ekspedition. Det foreslås, at en af de nye isbrydere, f. eks. ATLE, der bemannes af flåden, stilles til rådighed.

Den franske flåde har modtaget den anden fregat i TOURVILLE-klassen, DUGUAY-TROUIN. Data: 5.700 t, 152 x 15,3 x 5,7 m. Med den tredie, DE GRASSE, der snart er færdig, er denne serie komplet, men der følger endnu 3 enheder af lignende type, men dog noget mindre.

Den nye japanske destroyer TACHIKAZE er indgået i flådens tal. Data: 3.850 t, 143 x 14,3 x 4,6 m, 33 knob, 2 127 mm kanoner, missiler. Det er den 28. japanske destroyer-nybygning siden den 2. verdenskrig. Den er bygget på Mitshubishi-værftet i Nagasaki.

Det amerikanske atomdrevne hangarskib ENTERPRISE blev midlertidig trukket ud af en større øvelse med den australske flåde for at stille sit hospital til rådighed for en værnepligtig, der var blevet livsfarligt kvæstet i hovedet ved et fald ombord i destroyeren OKINAWA. Efter operationen indgik hangarskibet atter i øvelsen.

e. b.
J. Christensen

SØVÆRNS- ORIENTERING

Murrester og piloteringspæle.

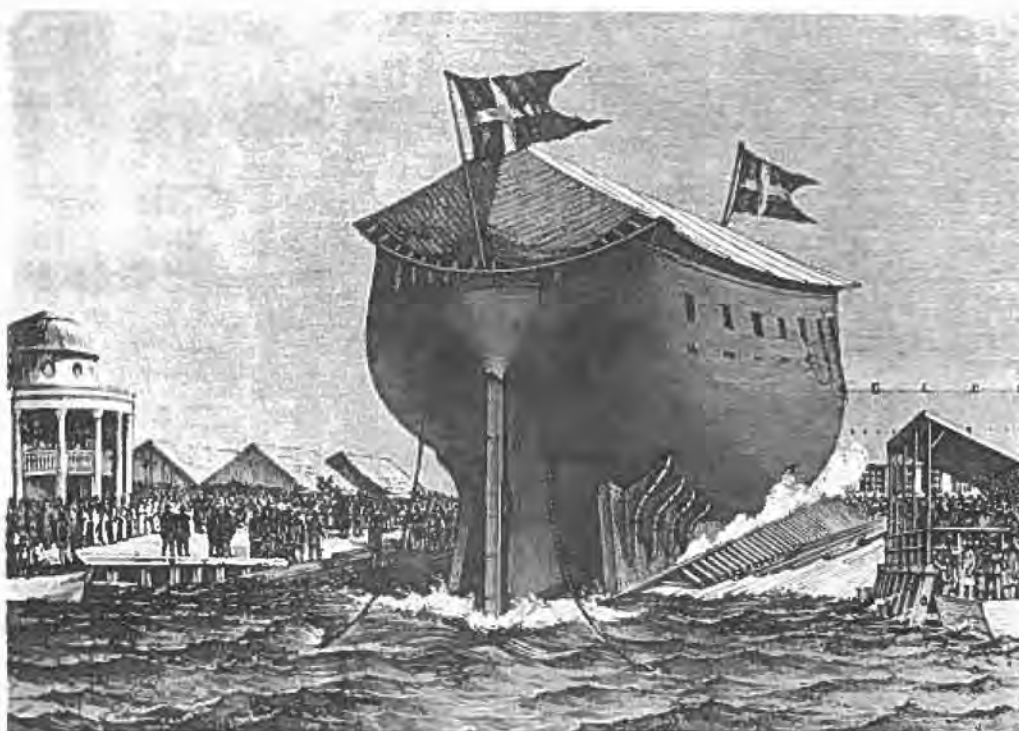
Det gamle Nyholm dukker op

Under de omfattende gravearbejder på Holmen er der kommet rester fra Nyholms fortid for dagens lys. Det er bl.a. tilfældet under udgravningerne i den vestlige del af Søværnets Officersskoles græsplæne.

I Søværns-Orientering Nr. 26/72 blev der i artiklen "Nu skal Holmens spildevand renses" fortalt om den store og langvarige omlægning af Holmens kloaksystem. Formålet er at lave et kloaksystem for regnvand, der vil blive sendt direkte i havnen, medens spildevandet via en pumpestation på Margretheholm vil bli-

ve ført til det nyopførte rensningsanlæg på Lynetten. Dette anlæg er en følge af den mellem Sverige og Danmark indgåede Øresundsaf tale, hvorefter der fra 1. april i år ikke mere må føres urensset spildevand ud i Øresund.

Nyholms historie går helt tilbage til 1680. Dengang bestod flåden af 77 større krigsskibe, og det gamle Bremerholms værft var blevet for utilstrækkeligt for en så stor flåde. Blandt andet af den grund besluttede man at anlægge et nyt værft på en nyopført ø, der fik navnet Nyholm.

PEDER SKRAMS stabelafløbning 28. oktober 1864.

Stedet for dette nye værft var allerede i en årrække blevet benyttet af skibe til udkastning af ballast. Området var derfor afmærket med to høje pæle forsynet med et par hænder. Senere førtes også natrenovationen hertil, så der må have været grundt, ja, en ryg af revet var endda tørt ved daglig vande. Yderligere blev der sænket nogle udtjente orlogsskibe og kørt jord ud til inddæmningen. Den nye landdannelse fik navnet Nyholm, og her kom flådens værft, Orlogsværftet, til at ligge.

I 1690 byggedes den første bedding på den nye holm. Orlogsskibet DANNEBROG var det første skib, der blev bygget på og søsat den 6. oktober 1692 fra denne bedding. DANNEBROG var det skib,

der under kommandør Ivar Huitfeldts kommando sprang i luften under slaget i Køge Bugt den 4. oktober 1710.

Opfyldningen af arealet blev fortsat gennem årene. I 1694 byggedes den anden bedding, og i 1697 var den tredje og sidste bedding færdig. Omkring disse beddings og en mindre ophalerbedding, der lå syd for den nuværende officersskole, opførtes i åre-

OLFERT FISCHERS stabelafløbning 9. maj 1903.

nes løb de nødvendige bygninger og værksteder, der knytter sig til et værft.

Værftet på Nyholm blev flådens værft de næste 236 år. Den 3. juni 1926 løb undervandsbåden DRYADEN af stablen. Det var det sidste fartøj, der blev bygget på Nyholms-værftet. Den 12. april 1927 blev kølen lagt til det første skib på Dokøen - Orlogsværftets nye hjemsted.

(VBS)

Langtidsansættelse af stampersonel

Forsvarskommandoen har ved en skrivelse af 5. maj i år bl. a. redegjort for problemer i forbindelse med langtidsansættelse af stampersonel til 45 og 60 år.

Det fastslås i skrivelsen, at ansættelse til langtidstjeneste for fremtiden skal finde sted senest i 25 års alderen, og at

ansættelsen indledningsvis sker med aldersgrænse 45 år. Enkelte vil senere i ca. 35 års alderen kunne tilbydes ansættelse til det 60. år.

Når ansættelse tilbydes i 25 års alderen, kan personalet opnå 20, og senere ved eventuel ansættelse til 60 år, 35 års opsparring i Centralforeningen for Stampersonels Kapitalpensionsfond.

I forbindelse med overgangen til den fremtidige ansættelsesprocedure bestemte Forsvarskommandoen, at der kunne tilbydes eengangsansættelse af et antal stampersonel til 45 og 60 år fordelt på bestemte årgange.

I Personelbefaling Søværnet nr. 29/1976 annonceredes denne eengangsansættelse. Det anførtes her, at der ved udvælgelsen blandt ansøgerne udover den enkeltes egnethed og behovet inden for årgangen ville blive lagt vægt på en rimelig fordeling inden for specialerne. Endvidere henledtes opmærksomheden på, at de nævnte årgange ikke ville kunne forvente at komme i betragtning ved senere antagelser.

Efter ansøgningsfristens udløb den 30. september har en samlet vurdering af de indkomne ansøgninger fundet sted i overensstemmelse med det i Personelbefaling Søværnet nr. 29/1976 anførte.

Samtlige ansøgninger er nu færdigbehandlede og besvarede, og søværnet er herefter klar til fra og med 1977 at følge de nye direktiver for langtidsansættelse af stampersonel.

I det efterfølgende oversigtsskema er anført de for søværnet gældende tal.

SØVÆRNET:	Befalingsmænd			Menige			Total		
	45 år	60 år	SUM	45 år	60 år	SUM	45 år	60 år	SUM
Ansatte i henhold til tjene- stelite af 4. november 1976	186	59	245	20	2	22	206	61	267
Eengangsansæt- telser (jf.Per- sonelbefaling Søværnet 29/76)	37		37	22		22	59		59
Ansatte ved ud- gangen af 1976	223	59	282	42	2	44	265	61	326
Fremtidige an- sættelser pr. årgang	20	7		22	3	25	42	10	

(FKO)

Hidtil flest flådebesøg

Flådestation København har i årets løb afviklet 32 fremmede flådebesøg med i alt 83 enheder. Det er det største antal, flådestationen nogensinde har haft.

De 32 besøg fordelte sig sådan: Vesttyskland 10 besøg med 43 enheder, England 7 - 12, USA 6 - 7, Canada 2 - 4, Frankrig 2 - 3, Norge 1 - 3, Sovjetunionen 1 - 2, Brasilien 1 - 1 og Argentina 1 - 7. Hertil skal lægges NATOs Stående Atlantflåde, STANAVFORLANT, med 7 enheder.

De mange tusinde besætningsmedlemmer har givet et pænt tilskud til den københavnske turist-statistik. Der foreligger desværre ingen opgørelse over, hvor meget udenlandsk valuta besætningsmedlemmerne har lagt i Danmark, men det er millionbeløb.

(FLS KBH)

Orientering i Frederikshavn

I lighed med tidligere blev der ved Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole tirsdag den 21. november afholdt orienteringsbesøg for elever på Statens Søfartsskole i Frederikshavn.

Orienteringen omfattede sessionsbehandling med henblik på værnepligtsuddannelsen i søværnet, herunder aftjening af almindelig 9 måneders værnepligt, konstabeluddannelse, sergentuddannelse og officersuddannelse. Derefter vist filmen "Identifikation 17.53". Efter orientering og film var velfærdstjenesten vært ved et beskedent traktement.

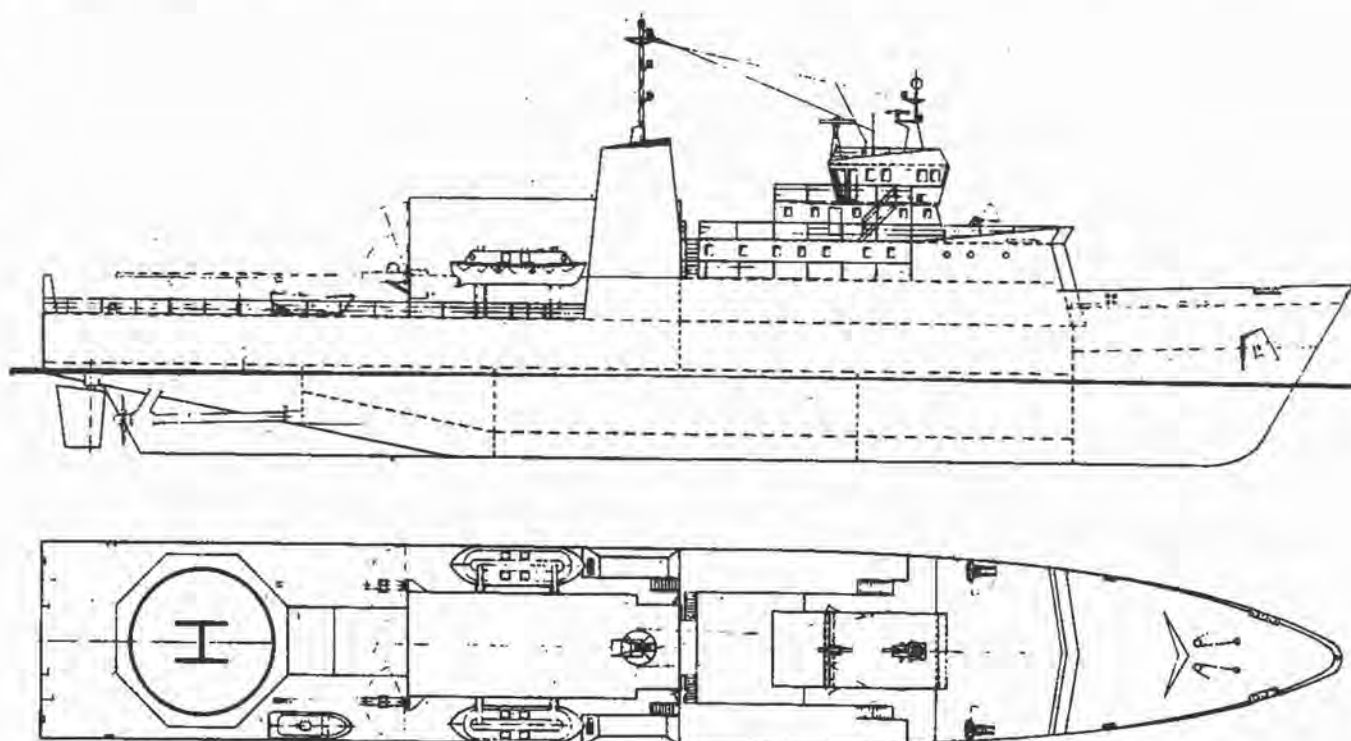
Fra Statens Søfartsskole var mødt 65 elever.

(SRS)

Den nye norske kystvagttjeneste

Det norske Stortings forsvarskomite vil gerne have beslutningen om etablering af en kystvagttjeneste behandlet før jul, men det kan næppe nås på grund af mange presserende sager. Det bliver derimod en af de første sager, Stortinget vil behandle efter nytår.

Seks konsulentfirmaer, fire udenlandske og to norske, har meldt sig som interesseret i projekteringen af det første skib, der skal bygges. Det har vist sig, at projekteringen vil stige fra de forventede 5 mio.n.kr. til 12 mio., og regeringen har foreløbig øget bevillingen fra 2,5 til 9,5 mio.kr. Det tager normalt et årstid at projektere et sådant skib, men regeringen vil stramme tidsrammen. Stortings-beslutningen lægger op til, at prototypen skal gennemprøves et år, før man bygger de øvrige 6 enheder.

Trondhjems mek.verkstedes forslag til
en prototype til kystflåden

Det hedder i indstillingen, at fartøjerne skal kunne udfylde et hidtil udækket behov for eskortefartøjer med antiubåds-kapacitet. De skal bl.a. udrustes med helikopter, torpedoer, luftværnskanoner, sonarudstyr og moderne ildledelsesudstyr. De fleste partier i Stortinget har foreslået, at der desuden i fartøjerne uden større omkostninger hurtigt skal kunne installeres PENGUIN-missiler i en eventuel krisesituation.

I Stortingets forsvarskomité's indstilling siges det også, at den fremtidige etablering og drift af kystvagttjenesten skal dækkes gennem en tilsvarende udvidelse af forsvarets økonomiske og personelmæssige rammer.

(MST)

Indland kort

Fra den 6. til 10. december gennemførtes søværnets sidste større øvelse i år, nemlig SMALL PLAY 2/76. Den foregik i den sydlige del af Kattegat samt i Sundet og Bælterne. Øvelserne omfattede våbentræning, proceduremæssigt og taktisk. Kursuskritik vil finde sted på Flådestation København.

Hanstholmkutteren DOMINO fik fornylig en amerikansk dybdebombe i trawlet ud for Hanstholm. Med forsigtighed bragte kutteren den til Ålbækbugten, hvor den blev sprængt af minører fra Kattegats Marinedistrikt.

Hjemmeværnsskutteren i Korsør har i årets løb udsejlet 2.855 sømil svarende til 5.287 km. Flotillen har samtidigt kunnet glæde sig over tilgang af 6 nye navigatører og 10 gaster. Man har i den anledning fået oprettet en særlig uddannelsessektion.

Udland kort

Den 9. britiske atom-undervandsbåd, SUPERB, er blevet afleveret. Det er den 3. af den modificerede SWIFTSURE-klasse, og endnu tre er under bygning. Data: 272 f lang, 32,3 f bred, 4.500 t, 25 knob neddykket, dykkedybde mindst 500 f, ubegrænset aktionsradius, besætning 100 mand.

Det franske forsvarsministerium har offentliggjort en liste på over 250 engelske ord, der ikke mere må bruges i forsvaret. Der skal f.eks. i stedet for tank anvendes char, jet udskiftes med reaction og dinghy (gummibåd) med canot pneumatique.

Den første kvinde, der trådte ind i den amerikanske flåde, Beulah M. Wilson, er død, 99 år gammel. Hun indtrådte 6. april 1917, samme år som Kongressen tilskyndet af verdenskrigen tillod kvinder i de væbnede styrker. Hun blev hjemsendt som overkonstabel i 1920.

Det kostede den norske søredningstjeneste store summer at gennemføre en aktion efter alarm fra en nødpejlesender. I 12 timer blev store farvandsområder eftersøgt, men det var ikke muligt at finde senderen. Langt om længe fandt en helikopter den - i lastrummet på et fragtskib! Den var defekt og på vej til fabrikanten, men man havde glemt at tage batterierne ud.

Det har vakt røre i USAs presse, at over 1.000 kvinder fra de militære amerikanske styrker i Europa hvert år modtager abort på skatteydernes regning. Sidste år blev 361 fløjet til USA for abort, medens 402 ugifte ønskede at føde deres barn. Pentagons læge-departement oplyser, at der i 1975 blev betalt 100.803 dollars i forbindelse med 539 aborter blandt det 7.500 store kvindelige personel i Europa.

Det spanske skibsværft Bazan skal bygge 4 undervandsbåde af den franske DAPHNE-klasse til Libyen. Data: 870 t, 57,8 x 6,8 x 4,6 m, pris 6 mia. pesetas. (Spaniens sidste båd i klassen MARSOPA kostede godt 1 mia. pesetas). Spanien skal samtidig bygge en ubådsbase i Libyen for 18 mia. pesetas.

J. Thøstrup
Thøstrup.

SØVÆRNS- ORIENTERING

En mine "trepaneres".

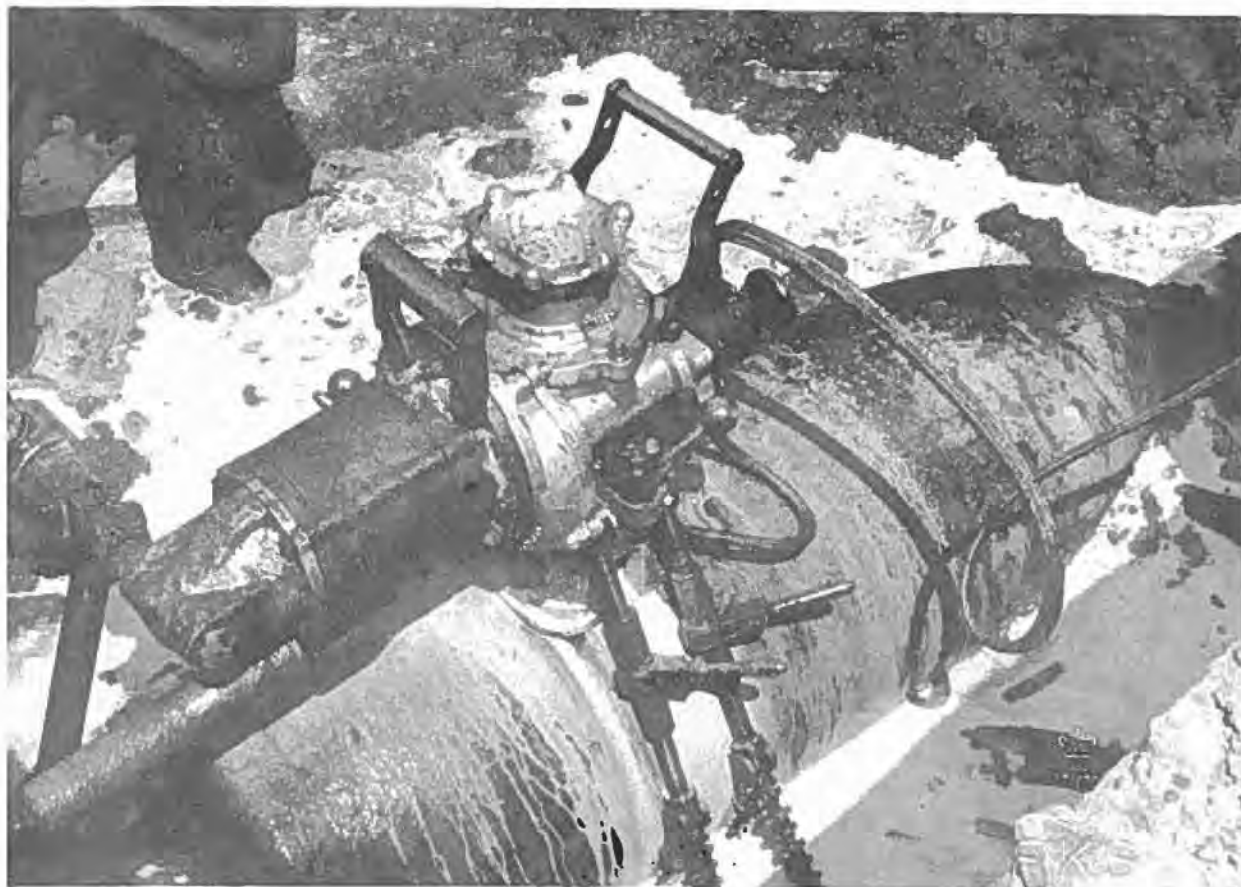

Stadig mange fund fra krigene

Søværns-Orientering bringer hvert år i december en status for det samfundsnyttige arbejde, Søværnets Minørtjeneste udfører for at fjerne nogle af sporene ikke alene fra verdenskrigen 1939-45, men også fra verdenskrigen 1914-18, genstande, som efter 58 års forløb stadig dukker frem i form af miner eller andre sprængfarlige genstande.

Her bringes en beretning om Søværnets Minørtjenestes indsats i det år, der nu lakker mod slutningen.

Søværnets Minørtjeneste består af 9 minørhold fordelt over hele landet. Desuden findes et minørhold på Færøerne og et på Grønland. Året 1976 kan minørmæssigt karakteriseres således: Der har ikke fundet en markant nedgang sted i antallet af udrykninger eller i antallet af bortsprængte farlige genstande. Uanset et intensivt oplysningsarbejde om "at holde fingrene væk", hvis

Skæreapparatet under "trepaneringen".

man finder ukendte genstande skyllet op på stranden eller andre steder, er folks nysgerrighed og letsind uden grænser. Et stigende antal havnearbejder og havneuddybninger rundt omkring i landet har øget minørholdenes virkeområde.

Søværnets Minørtjenestes arbejde i årets løb kan bedst illustreres med følgende oversigt. Tallene i parentes er for 1975.

Der har været 400 (350) udrykninger eller i gennemsnit ca. 1,1 (1,0) udrykning om dagen. Under udrykningerne er der blevet kørt 47.000 (45.000) km. Desuden er der sejlet ca. 500 sømil i forbindelse med minøropgaver.

Fundstatistikken ser således ud:

Søminer 15 (21), torpedoer 1 (3), dybdebomber 3 (4), flybomber 3 (37), gasbomber og beholdere med kemisk indhold 150 (13), artillerigranater 250 (1274), håndvåbenammunition og håndgranater 11.000 (22.000), pyrotekniske genstande 2400 (329), dele af miner 41 (45), bøger og paravaner 20 (59), andre farlige genstande 235 (511).

Af faste minerydningsopgaver bør omtales efterkontrollen af oprensningen gennem Koraldybet, der fører ind til Studstrupværket i Kalø Vig, samt den årlige rensning af stranden og havbunden ud for skydepladsen ved Asserbo Plantage (Melbylejren).

I årets løb er der pr. kulance for ødelagte fiskeredskeer samt som dusører af søværnets midler blevet udbetalt ca. 600.000 kr.

Billederne viser en såkaldt "minetrepanering", hvor minernerne borer hul i den sprængfarlige genstand og skyller sprængstoffet ud. En sådan "trepanering" anvendes, når man af forskellige årsager ikke vil eller ikke kan komme til at sprænge minen bort.

(VBS/SMS)

Chefen for Søværnets

Chefskonference 1976

I dagene 15.-17. november afholdt Chefen for Søværnet en chefskonference på Forsvarets Kursusinstitution Lynæsfort.

Marinestaben havde udarbejdet programmet for konferencen, der efter samråd med de forskellige myndigheder i søværnet kom til at indeholde 3 hovedafsnit:

- Udrustningspolicy,
- Vedligeholdelsesproblematik og
- Personel og uddannelse.

Det vil altid være vanskeligt at fastsætte, hvem der skal deltage i en sådan konference, når pladsen er begrænset, hvorfor Marinestaben valgte at fastsætte nogle normtal, således at f.eks. eskadreacheferne blev udpeget til at deltage, men at de efter eskadrernes størrelse fik lejlighed til selv at udpege to eller tre ledsagere til konferencen. Udover det antal deltagere, der var begrænset af kursusinstitutionens underbringelseskapacitet, var konferencen åben for deltagelse af enkelte interesserede på deltidsbasis som observatører.

Som indledning til konferencen gav Chefen for Søværnet en orientering om de pågående forsvarsforligshandlinger. Admiralen trak paralleller til de tidligere forsvarsforlig og gennemgik de økonomiske rammer, der i øjeblikket diskuteres for et eventuelt forsvarsforlig.

Emnet udrustningspolicy var det overladt Søværnets operative Kommando at varetage, og det blev foredraget i 2 underafsnit:

- Udrustningsdirektiv og plan 1977-82 samt
- Søværnets operative Kommandos årsprogram 1977.

Repræsentanter fra Søværnets operative Kommando redegjorde for, hvorledes planerne blev udviklet, samt for de bindinger, der i form af internationale øvelser m.v. består. Endvidere omtaltes de rammer, der er lagt for Søværnets operative Kommandos aktivitet. Konferencen berørte også de grænser, som personelressourcerne sætter.

Søværnets Materielkommandos afsnit vedrørende vedligeholdelsesproblematikken var også opdelt i 2 underpunkter:

- Fremtidig organisation for Søværnets Materielkommando samt vedligeholdelsesproblemer.
- Fremtidig systemkontrol.

Søværnets Materielkommando gjorde rede for de organisatoriske ændringer, der var sket, og for den nye organisations virke.

Som indledning til det sidste hovedpunkt, personel og uddannelse, havde Marinestaben inviteret Undervisningsminister Ritt Bjerregaard til at fremlægge sine synspunkter vedrørende udviklingen inden for uddannelsessektoren nu og i fremtiden. Under den debat, der fulgte Undervisningsministerens indlæg, fik konferencens deltagere lejlighed til at drøfte, hvorledes de igangværende ændringer i uddannelsesstrukturen uden for søværnet kunne tænkes at ville påvirke søværnets uddannelsessystem.

Igennem de første to dele af konferencen var det ofte blevet nævnt, at det største problem, søværnet idag har, er de knappe personelressourcer. 3. afsnit af konferencen (vedrørende personel og uddannelse) blev indledt med en redegørelse for den personelstyrke, der idag er til rådighed, sammenlignet med hvad søværnet havde indstillet om forud for indgåelsen af forliget i 1973. Personelfolkene gjorde derefter rede for personelstyrkens anvendelse, og der blev under den påfølgende debat trukket forskellige ting frem, som vil blive underkastet nærmere undersø-

gelse. Som et sidste underafsnit under personel og uddannelse redegjorde Marinestaben for de uddannelsesproblemer, der i øjeblikket arbejdes med. Samtlige personelgruppers nuværende uddannelser blev gennemgået, og de tanker, der gøres vedrørende de fremtidige uddannelser, blev omtalt.

Chefen for Søværnet afsluttede konferencen med at forelægge sine tanker vedrørende den fremtidige flådeudvikling. Viceadmiralen gennemgik udviklingen inden for de enkelte skibstyper og trak derefter paralleller til den eksisterende flådeplan. Generelt gav admiralen udtryk for, at søværnet materielmæssigt har en tilfredsstillende standard samt for, at der for effektiv og rationel udnyttelse af materiellet er behov for tildeling af mere personel til søværnet.

Konferencens formål var:

- At gennemdrøfte foreslåede emner, at belyse aktuelle problemer med henblik på fastlæggelse af en policy for søværnets udvikling på de pågældende områder, samt
- at give chefer i søværnet adgang til indbyrdes at drøfte værnets forhold.

Det generelle indtryk er, at konferencens formål blev nået, og at den form, konferencen afvikledes under, er tilfredsstillende. Endvidere var der enighed om behovet for en årlig chefskonference som den afholdte, og det er da også aftalt, at den næste chefskonference afholdes i november 1977.

(MST)

Ny brandbil debuterede

Natten mellem den 6. og 7. december fik Flådestation Københavns nye brandbil sin debut, da der udbrød brand i det gamle søminevæsens pladeværksted.

Branden, som muligvis kan være opstået i en affaldsspand, var ret voldsom, men blev takket være dygtig ledelse, professionel indsats af brandholdet samt nyt og effektivt materiel bekæmpet og slukket på under 2 timer.

På grund af den hurtige indsats blev branden begrænset til et enkelt værkstedslokale, hvor der skete skader på træværk, el-installationer og tagkonstruktion, hvorimod vandskaderne har vist sig at være minimale.

(FLS KBH)

FALSTER i Göteborg

I weekenden 26.-28. november aflagde minelæggeren FALSTER uofficielt besøg i Göteborg i anledning af indvielsen af en ny dansk sømandskirke, der ligger i Drottninggatan.

Chefen for Søværnet og orlogsprovst C.Harms deltog i indvielsen, der fandt sted søndag middag. Et honnørkommando fra FALSTER og Søværnets Tamburkorps paraderede ved kirken under højtideligheden til glæde for en stor del af den dansk koloni på 7.-8.000 mennesker, som kirken betjener.

Göteborg havde i anledning af besøget arrangeret mange aktiviteter for besætningen, således håndbold, besøg på Volvo-fabrikkerne og overværelse af en 1. divisions ishockeykamp.

Generalkonsul Ulf Trapp og chefen for FALSTER takkede ved et cocktail-party om bord for den store gæstfrihed, som var blevet skibet og dets besætning til del under besøget.

(FALS)

Tysk udgave af dansk lærebog

Det er en sjælden begivenhed, at en dansk militær lærebog oversættes og anvendes af et andet lands forsvar. Dette er imidlertid netop sket i disse dage, idet den vesttyske marine har oversat søværnets sanitetslærebog og vil benytte den som officiel lærebog i undervisningen.

I rækken af de såkaldte "Havaribind", der omhandler bestemmelser for havaritjenesten (nu D-tjenesten) om bord og i land, og som udsendtes af Søværnets Teknikinspektør, udkom i 1973 "Søværnets Krigssanitetstjeneste" - i daglig tale kaldet "bind 8". Udgiver var det daværende Marinestabslægeembede.

I bind 8 blev for første gang herhjemme beskrevet en opdeling af sanitetsøvelsernes enkelte elementer, indført standardisering af øvelsesbeskrivelser, behandling af en lang række krigslæsioner m.v. og af øvelseshjælpemidler, tilsammen kaldet System Standard Træning Sanitet.

Bind 8 har siden været anvendt i uddannelsen af lige fra hjælpe-sanitetspersonel til reservelæger samt ved standardøvelser i skibe, eskadrer og lignende.

Studier i udlandet i årene 1969-72 viste, at et tilsvarende system og en fuldt udbygget lærebog ikke fandtes i andre NATO-mariner. Siden bind 8's fremkomst har der blandt andre mariner været interesse for bogens principper og enkeltheder.

Interessen har manifesteret sig konkret hos den vesttyske marine, som har foretaget en komplet og ordret oversættelse til tysk. Tyskerne har tilkendegivet, at med de tillempninger, som er en nødvendig følge af forskelle i uddannelse, skibsorganisation m.v., indgår bogen i den fremtidige undervisning.

(FKOLG)

Sergentskolens mosaikrude

Som tidligere omtalt overdrog formanden for Centralforeningen for Stampersonel - Søværnet, seniorsergent Bjarne Johansen, en gave til Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i anledning af 10-året for udflytningen til Frederikshavn.

Vi bringer her et billede af gaven, en mosaikrude, der viser skolens nye våbenskjold, den blå løve fra fjerde kvarter i Tordenskiolds våbenskjold. Mosaikruden er opsat i idrætshallens østlige ende.

(SRS)

Indland kort

Chefen for Søværnet har til Forsvarsministeriet indsendt forslag til heraldiske våbenskjolde for Grønlands Kommando, torpedobådene SEHESTED og SUENSON, minefartøjet LOSSEN og Søværnets Havariskole. Forslagene, der er fremsendt med henblik på kongelig approbation, er udarbejdet af Søværnets heraldiske Arbejdsgruppe og godkendt af Statens heraldiske Konsulent.

Modtagelseskommisionen for torpedobåde af WILLEMOES-klassen har aflagt besøg i WILLEMOES, hvor der var omvisning, og hvor medlemmerne fik lejlighed til at sammenholde det færdige skib med typekravene. Bagefter var der kommissionsmøde på Holmen.

6 mand fra Søværnets Frømandskorps har deltaget i work-up-training ved Special Boat Service i England. Det var gengæld for 14 britiske frømands deltagelse i kampsvømmerkursus ved Søværnets Frømandsskole i sommer. Fra dansk side er man glad for den etablerede kontakt med de engelske kolleger.

Chefen for Søværnet har præmieret et rationaliseringsforslag vedrørende forbedring af indikatorsystemet for torpedoudskydningsmateriel i DELFINEN-klassen. Forslagsstilleren, sergent Tom Pedersen, får 500 kr. og et diplom.

Søværnets Taktikinspektør har på Chefen for Søværnets vegne inspiceret torpedobåden FALKEN. Inspektionen fandt sted i Sundets nordlige del og på Holmen.

Chefen for Søværnet har bestemt, at Marinestation Rytterknægten nedlægges fra og med den 1. januar som marinestation. Stationens funktioner vil herefter blive overtaget af Bornholms Marinedistrikt.

I denne uge forsøger orlogskutteren LÆSØ med minedykkere og frømand at fastlægge, hvor vraket af Schnellboot S. 103 ligger i forhold til det stærkstrømskabel, der går fra Als til Ærø. Det er nødvendigt for at kunne foretage en eventuel sprængning af vraket.

Udland kort

USA har overført 3 undervandsbåde af TANG-klassen til Iran, nemlig WAHOO, TROUT og GUDGEON. Bådene skal udelukkende bruges til træning efter et amerikansk opstillet program. Data: 2.100 t, 87,4 x 8,3 x 6,2 m, fart 16 knob, 83 mands besætning. Byggeår 1949-52.

Den australske regering har købt kommandør William Bligh's logbog. Han var skibschef om bord i det berømte orlogsskib BOUNTY før mytteriet i 1789. Bogen blev købt for 55.000 pund på en auktion i London.

384 søgte i år om optagelse som elever på den norske Sjøkrigsskole. 88 blev optaget, og heraf regner skolen som tidligere med et frafald på 50 %. De senere års gode søgning til skolen har betydet, at flåden nu nogenlunde kan dække skibenes behov for officerer, men flere steder er der hårdt arbejdspress.

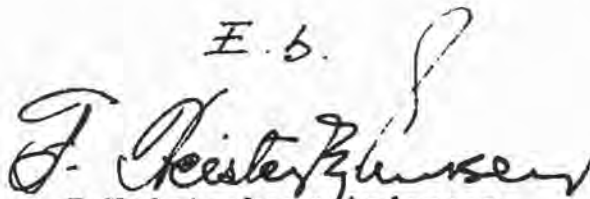
Ved årets udgang forlader Prinsen af Wales den engelske flåde. Efter 4 års tjeneste slutter han som orlogskaptajn og chef for minestrygeren BRONINGTON. Under øvelse TEAM WORK opdagede man fra BRONINGTON en drivende mine tæt under land, som skibets svømmedykkere bragte til eksplosion.

Karlskrona-værftet mangler ordrer for mindst 50 mio.sv.kr., hvis flådens bestilling på 9 minestrygere ikke fremskyndes. Projekteringen er færdig, men værftet må rejse en ny byggehal, og det vil man ikke, før der gives besked om terminerne. Flådechefen og forsvarsministeren skal drøfte sagen.

Alverdens skibsværfter har spidset øre efter Ægyptens offentliggørelse af genopbygnings-programmet for handelsflåden. Der skal bygges 65 handelsskibe på i alt 681.000 t, heraf 57 i udlandet. Anslået pris 700 mio. dollars, men det er et krav, at der ydes sikkerhed for 70 % kredit.

Produktion af helikoptere er et svagt led i Israels selvforsyning med krigsmateriel, men en forsvarskommission har taget fat på problemet. Den har indhentet oplysninger hos udenlandske fabrikker, men det vides ikke, om israelerne tænker på import af visse dele eller helt selvstændig produktion. Ej heller vides noget om typen.

E. b.

F. Heisterberg Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

Madeira-vinstokken i Kuglegården.

Søværnet reddede Madeira-vinen

Mange har hørt historien om søværnets redning af Madeiras berømte vin, men kun få kender de virkelige hændelser bag den 100-årige begivenhed.

Den første vineksport fra Madeira fandt sted så tidligt som i 1561. Lige op til den 1. verdenskrig, under hvilken de danske kolonier i Vestindien, "Virgin Islands", S. Jan, St. Croix og St. Thomas, i 1917 blev solgt til USA for 25 mio. dollars, var det en af søværnets opgaver altid at have et orlogsskib stationeret ved de danske besiddelser i Vestindien for at udføre vagt- og stationstjeneste. På tilbageturen fra det Karibiske Hav blev øen Madeira anløbet, og Vestindien-fregatten, som orlogsskibet blev kaldt, ankrede på Funchal red. Anløbet havde to formål, dels skulle skibet have friske forsyninger af frugt og drikkevand,

dels skulle officererne forsynes med nogle fade af Madeiras naturprodukt, den dejlige Madeiravin.

Officererne forsynede sig ikke alene med vin til eget forbrug, men de tog også nogle fade med til Søofficersforeningen i Ovengaden neden Vandet og til Underofficersforeningen "Ørnen" i Vildandegade i Nyboder, så man havde en god, velsmagende og ikke mindst billig vin til vinterens selskabelighed i foreningerne.

Således fortsattes "Trekantsejladsen" i årtier. Når isen brød op i Sundet, stævnedes Vestindien-fregatten mod sit fjerne mål, Jomfruøerne i det Karibiske Hav. Når efteråret nærmede sig, og vinteren i Danmark stundede til, sattes kursen mod Europa, kun afbrudt af et kort ophold på Madeira. Når forsyningerne var vel om bord, sattes kurs mod Danmark for at nå hjem, inden isen lukkede Sund og Bælter. Under denne sidste etape af sejladsen mødte den hjemvendende fregat ofte sin afløser ved Jomfruøerne, den anden Vestindien-fregat.

I 1849-52 ødelagde en art meldug Madeiras vinmarker, men enkelte planter undgik sygdommen, og allerede i 1855 var vinproduktionen i gang igen. Der forløb dog kun 20 år, før en ny katastrofe ramte vinproduktionen.

I begyndelsen af halvfjerdserne anløb en Vestindien-fregat Madeira. Et par kadetter fra skibets besætning gik i land og "huggede" nogle stiklinger fra en vinstok. Stiklingerne blev anbragt i en pøs med sand og stillet ned i skibets sejlkøje, der er det rum i et sejlskib, hvor reservesejlene opbevares. De spæde stiklinger blev omhyggeligt passet af de to kadetter, der var spændt på, hvad der ville ske med de små grene. Stiklingerne trivedes godt i den lune sejlkøje, og ved hjemkomsten til København ca. 7 måneder senere kunne de to kadetter stolt fremvise deres rodslagne stiklinger.

Den ene stikling blev plantet i en af Nyboders sydvendte gårdhaver, hvor den var godt beskyttet mod kolde vinde. Den trivedes så godt, at den efter nogle års forløb bar de dejligste blå Madeira-druer. Den anden stikling kom ifølge overleveringen til Nysø Gods ved Præstø, hvor den også trivedes godt, og den bærer den dag i dag også blå druer fra Madeira.

I 1873 ramte katastrofen påny Madeiras vinavl.

Et årstid før var der udbrudt en ondartet sygdom i de europæiske vinstokke. Sygdommen, der var forårsaget af en luseart,

kom også til Madeira, hvor den hurtigt bredte sig og bogstavelig talt ødelagde alle øens vinstokke. For at få vinproduktionen genoprettet, indførtes fra Amerika nye vinstokke, men resultatet var ikke tilfredsstillende. Det var ikke saften fra Madeiras blå druer, der kom fra den indførte drueart.

I denne nedgangsperiode for Madeiras vinavl kom tilfældigvis en dansk diplomat til Funchal. Diplomaten var en tidligere officer i den danske marine, og han havde sejlet med netop den Vestindien-fregat, hvorfra de to kadetter på Madeira havde taget de to stiklinger om bord. Ved at høre om vinavlens krise kom han i tanke om hændelsen mange år tidligere. Han sendte en rapport om sine iagttagelser til admiralitetet i København, der kunne

Jo, også i 1976 bærer den blå drueklaser.

meddele, at Madeiras blå druer trivedes på bedste måde i gårds- haven til Nyboderhuset ved St. Pauls Kirkeplads. Samtidig sendte man nogle podekviste fra vinstokken i Nyboder. De blev hurtigt til en ny kultur på Ma- deira.

Men også andre steder i Danmark havde man forsøgt at fremelske den berømte drue. En stikling blev plantet ved den sydvendte væg på den gamle Arse- nalbygning i Kuglegården på Hol- men. Stiklingen var godt beskyt- tet mod barske nord- og vesten- vinde. Den trivedes så godt, at den efter nogle års forløb bar frugt, der har Madeira-druens dybblå farve og søde smag.

Status for fremstillingen af Madeiravin i dag er den, at praktisk talt al Madeiravin laves på blå druer, der stammer fra Danmark.

(BGL)

Tamburkorpsset i Drottninggatan

Det er tilsyneladende et umotiveret sted, Søværnets Tamburkorps har placeret sig i venteposition, men det er det nu ikke. Som omtalt var minelæggeren FALSTER og Søværnets Tamburkorps med til indvielse af den danske sømandskirke i Gøteborg, og kirken

huses i en ejendom i Drottninggatan, som det danske menighedsråd har købt. Kirkens indretning har kostet ca. 120.000 kr., men takket være frivilligt håndværker-arbejde kom man ned på det halve. Søværnets Tamburkorps venter på processionen med bl.a. biskop og præster, der skal indvie kirken.

(FALS)

Søværnets Samarbejdsudvalg

Søværnets Samarbejdsudvalg har afholdt sit 5. ordinære møde i 1976. Mødet var planlagt til at være et kort møde med en række orienteringspunkter bl.a. om de arbejdsopgaver, der venter udvalget i 1977.

Der blev orienteret om et møde, som Forsvarschefen har holdt, hvor samarbejdsvilkårene, specielt for værnenes områdeudvalg, drøftedes.

Chefen for Søværnet orienterede samarbejdsudvalget om den afholdte chefskonference og om en af Marinestaben iværksat undersøgelse af et af personelorganisationerne anset behov for kurser eller lignende om forvaltningsbestemmelser.

Kontaktudvalget til samarbejdsudvalget har undersøgt spørgsmålet om arbejdstid til søs og i en skrivelse udtalt, at problemet kun kan løses ved aktivitetsdæmpning eller ved tilførsel af mere personel. Chefen for Søværnet gav på mødet udtryk for tilfredshed med henvendelsen, som efter behandling i Marinestaben er oversendt til Forsvarschefen. Viceadmiralen peger i sit svar til kontaktudvalget på, at løsningen nok ligger i en balance mellem økonomisk kompensation og frihed, idet en aktivitetsdæmpning ikke kan anses for acceptabel.

Søværnets operative Kommando orienterede om udrustningsplanerne og årsprogram 1977.

Viceadmiralen afsluttede mødet med et tilbageblik på de sager, samarbejdsudvalget har behandlet i 1976. Der var sager imellem, som havde fundet en løsning, bl.a. bestemmelsen om "Fysisk uddannelse og træning" samt bilaget til søværnets personelpolitik vedrørende tjenesteplaner m.v. Der var også uløste sager imellem, bl.a. spørgsmålet om "Lokaludvalgenes virke og relationer" samt spørgsmålet om "Arbejdstid for sejlene personel".

Viceadmiralen følte, at man i udvalget havde lært hinanden bedre at kende, og at det var et udmærket udgangspunkt for det videre arbejde.

(MST)

Inspektionstjenesten på Færøerne

Det færøske vagt- og bjærgningsskib TJALDRID, der den 14. juli leveredes til Færøernes Landsstyre, indgik i den egentlige observationstjeneste den 1. september, hvorefter det arbejder i nært samarbejde med og efter anvisning fra Færøernes Kommando. Landsstyrets andet vagt- og bjærgningsskib DAGSTJØRNAN blev i september malet gråt og indgik derefter i inspektionstjenesten på lige fod med TJALDRID. I et par måneder har desuden 2 af Landsstyrets lejede skibe deltaget i tjenesten på samme vilkår.

I juli kvartal har antallet af fremmede fiskefartøjer i øvrigt været det for årstiden normale. Der har været 25-30 britiske trawlere på fiskeri i området, og 8-10 norske linebåde har fisket vest for øerne. Desuden er der observeret 7 vesttyske trawlere i det østlige og sydøstlige farvandsområde. Tre britiske trawlere, A 319 BEN MEIDIE, FD 220 VELIA og A 524 JAPONICA, fik af inspektionsskibet VÆDDEREN advarsel for at trawle 0,2 sømil inden for det trawlfredede område. VÆDDERENS helikopter observerede også den skotske trawler FD 256 BOSTON KESTREL tæt på Fuglø med grejet ikke stuvet ordentligt af vejen. Rederen blev pr. telex gjort opmærksom på forseelsen med anmodning om at give skipperen en kraftig advarsel. Samme dag modtoges pr. telex en beklagelse af forseelsen med oplysning om, at skipperen var fraget sit job!

Der er i øvrigt i perioden gennemført to fiskeriinspektionsflyvninger med flyvevåbnets C-47 til stor værdi for dannelsen af et øjebliksbillede af fiskeriaktiviteten i grænse- og yderområderne. Inspektionsflyvningerne sparer i en kortere periode de sejlene enheder for tidrøvende gennemsejlinger af yderområderne, og skibene har inden for samme kortere periode kunnet koncentrere deres sejlads til områder, hvor fiskeriaktiviteten gjorde tilstedeværelsen af sejlene enheder særlig ønskelig.

(FRK)

Indland kort

Marinestaben har besluttet at afholde en kortere møderække med det formål at vurdere behovet for information på det forvaltningsmæssige område og eventuelt stille forslag om seminarer eller kursus. Årsagen er, at mængden af administrative bestemmelser er taget til, og at stoffet anses for vanskeligt tilgængeligt.

Søværnets Udstilling er blevet udvidet med 20 m³, og en forøgelse af udstillingsmateriellet med bl.a. 2 dukker iklædt svømmedykkerudstyr har medført behov for mere transportkapacitet. Flådestation København stiller nu en bagagepåhængsvogn til rådighed.

Den norske Sjøforsvarsstab har tildelt søværnet en plads på koordinationskursus ved Undervandsbådsskolen i Håkonsvern i tiden 31. januar til 18. februar. Marinestaben har forespurgt, om det vil være muligt at få endnu en officer med på dette kursus.

Marinestaben har anmodet Statens Luftfartsvæsen om optagelse af 6 telegrafister til tjeneste ved Flådestation Grønnedal på kursus i network- og meteorologi-observationstjeneste i perioden 10. januar til 25. februar. Desuden vil man gerne have yderligere 5 mand uddannet på et nyt kursus i august.

COMNAVBALTAP, viceadmiral H. von Schroeter, har ledsaget af sin adjudant aflagt besøg hos Forsvarsministeren, Forsvarschefen og på Holmen den 20. december. På Holmen tog Chefen for Søværnet og chefen for Flådestation København imod, og der var lejlighed til at drøfte aktuelle spørgsmål.

Udland kort

Den 10. engelske atom-undervandsbåd er blevet søsat i Barrow-in-Furness. Det er SCEPTRE, der tilhører SWIFTSURE-klassen. To andre - SPARTAN og den unavngivne SSN 12 - er under bygning. Den netop færdige SUPERB indgik i flådens tal den 13. november.

Sovjetunionen afprøver en ny type undervandslaboratorium i Sortehavet. BENTOS-300, som laboratoriet betegnes, har en besætning på 12 mand. Det kan gå ned til godt 400 m dybde og holde sig neddykket i 10-12 døgn.

Den franske flåde har måttet foretage en drastisk nedskæring af sin langtidsplan. Foreløbig er det bestemt, at de oprindelige 24 korvetter af den nye GEORGES LEYGUES-klasse nedskæres til 9, og at bygningen af et atomdrevet hangarskib udskydes til 1981. De 6 planlagte missil-undervandsbåde af INFLEXIBLE-klassen udskydes til 1982.

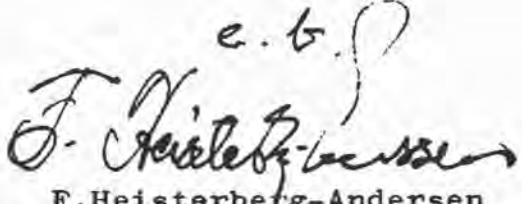
Den tredje engelske kystpatruljebåd af ISLAND-klassen - SHETLAND - er blevet søsat i Aberdeen. Den første, JERSEY, er

i tjeneste, og den anden, ORKNEY, indgår i flådens tal om et par måneder. Data: 59,5 m lang, 11 m bred, 16,5 knob, en Bofors-kanon. Togt-kapacitet 21 døgn.

Besejling af Ishavsruterne fortsætter takket være atomisbryderne til nytår, oplyser det sovjetiske søfartsministerium. De fornødne forsyninger af vinterforråd til byer langs den arktiske kyst er gennemført. Den sidste konvoj med last fra bjergværket Norilsk er afsejlet fra Dudinka. Årets besejlingssæson er den hidtil længste.

Japanerne beklager sig over nærgående sovjetisk interesse under en forsvarsøvelse i japanske farvande. Spiontrawlere ankrede tæt ud for de 4 radarstationer ved Tokio, Osaka, Nagasaki og Niigata, og en eskadre med bl.a. missil-destroyeren STOROZHEVOV og en KRESTA-destroyer samt en formation af TU 95-fly opererede langs sømilegrænsen under hele øvelsen.

4 kvinder i USAs flåde har indbragt en sag, som de kalder diskriminering, for retten. De kræver kongres-bestemmelsen fra 1948, som nægter kvinder adgang til tjeneste i flådens skibe, ophævet, og hævder, at den diskriminerer de 21.800 kvinder i flåden, som hindres i at nå samme karriere, uddannelse og tillæg m.v. som deres mandlige kolleger.

e. b. J.

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet